БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

БУЛГАН АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2025 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Аудитын код: БУА-2026/001/НА-СТА-ТЕЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Булган аймаг 2026 он	Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: Д.Батцогт Утас: 70342716 Цахим хаяг: Battsogtd@audit.gov.mn Аудитын менежер:Ж.Энхцоодол Утас: 70342716 Цахим хаяг: Enkhtsoodolj@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Г.Намчинсүрэн Утас: 70342716 Цахим хаяг: Namchinsureng@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН ТУШААЛ

2026 оны 04 сарын 21 өдөр Дугаар А/11 Булган сум

Аудитын тайлан баталгаажуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.4, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/106 дугаар тушаал батлагдсан “Төрийн аудитын байгууллагаас аудит хийх журам” -ын 3.1, “Эрх шилжүүлэх тухай” 2025 оны А/175 дугаар тушаалын гуравдугаар хавсралтын 3 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг нэгдүгээр хавсралтаар, алдаа, зөрчлийг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталгаажуулсугай.

2. Аудитын тайланг аймгийн Засаг дарга, Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын даргад тус тус хүргүүлэхийг ахлах аудитор (Г.Намчинсүрэн), (П.Мөнхтуяа) нарт үүрэг болгосугай.

3. Аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авч биелэлтийг 2026 оны 11 дүгээр сарын 14-ний өдрийн дотор Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг аймгийн Засаг дарга (Д.Пүрэв-Очир), аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын Санхүү, төрийн сангийн хэлтсийн дарга (Б.Ариунболд) нарт зөвлөсүгэй.

4. Аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж үр дүнг тооцож ажиллахыг ахлах аудитор (Г.Намчинсүрэн), (П.Мөнхтуяа) нарт тус тус даалгасугай.

5. Аудитын тайланг баталгаажуулснаас хойш 14 хоногт багтаан аудитын ажлын болон нотлох баримтыг архивын нэгж болгон Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын архивд хүлээлгэн өгөхийг ахлах аудитор (Г.Намчинсүрэн), (П.Мөнхтуяа) нарт тус тус үүрэг болгосугай.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Д.БАТЦОГТ

6326010022

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 4

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 7

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 15

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө 18

3.4.2 Авлага 19

3.4.3 Урьдчилгаа 21

3.4.4 Бараа материал 21

3.4.5 Бусад эргэлтийн хөрөнгө 23

3.4.6 Үндсэн хөрөнгө 23

3.5.7 Өр төлбөр 25

3.4.8 Засгийн газрын хувь оролцоо 27

4.1 Ерөнхий зүйл 27

4.2 Материаллаг байдал 28

4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 28

4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 29

4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт 29

4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 31

4.7.1 Завсрын аудитын талаар 31

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 31

5.2.1 Зөвлөмж 32

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 35

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
НББТХ	Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын бичиг баримт
ТЕЗ	Төсвийн Ерөнхийлөн захирагч
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
ШШГА	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх алба
ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
БХС	Байгаль хамгаалах сан

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант, 5-р баг, Булган сум, Булган аймаг,
63082, Утас/Факс:7034-2580
Цахим шуудан:bulgan@audit.gov.mn

2026.04.21 № 390

танай ___ ны № ___ т

БУЛГАН АЙМГИЙН ЗАСАГ
ДАРГА Д.ПҮРЭВ-ОЧИР
ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-д заасны дагуу аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчилтэй асуудал нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Дараах үндэслэлээр хязгаарлалттай дүгнэлт өгч байна. Үүнд:

- Сангийн сайдын 2025 оын 03 дугаар тогтоолоор "Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам" шинэчлэгдсэн, сургуулийн өмнөх боловсрол, ерөнхий боловсролын сургууль, эрүүл мэндийн төв зэрэг байгууллагууд нь гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийн тогтолцоонд шилжсэнтэй холбоотойгоор аймгийн Засаг даргын 2020 оны 09 дүгээр сарын 29-ний өдрийн баталсан НБББББ-ийг шинэчлэх шаардлагатай байна,
- Сумдын жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сангаас зээл олгохдоо эрх зүйн үндэслэл, журамгүйгээр багийн Иргэдийн нийтийн хурлаар хэлэлцүүлэн олгож байгаа нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна,
- Зарим сумын Ерөнхий орлогын дансанд ээн холбогдогч нь тодорхойгүй 5 жилээс дээш насжилттай нийт 93.6 сая төгрөгийн авлага тайлагнагдсаар байгаа нь санхүүгийн тайлангийн аудитын ангилал, оршин байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна,

6320050637

- Татан буугдсан аймгийн Нөөцийн газарт 0.02 сая төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн, 93.2 сая төгрөгийн бараа материал, 42.4 сая төгрөгийн авлага, 18.0 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 162.7 сая төгрөгийн өглөг бүртгэлтэй байна,
- Жаргалант хүүхдийн зуслангийн 28.9 сая төгрөгийн бараа материал, 1,628.2 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байна,
- "Булган сэргэлт" үйл ажиллагааны хөтөлбөр, дэд хөтөлбөрт зарцуулагдах төсвийг төлөвлөхдөө холбогдох хөтөлбөр (дэд), жилийн ажлын төлөвлөгөөг боловсруулж батлуулаагүй байхад аймгийн Засаг даргын захирамжаар шаардагдах төсвийг хавсралтаар баталж, зарцуулсан байна,
- Аймгийн Засаг дарга, Орхон аймгийн "Эрдэнэт үйлдвэр" ТӨҮГ-ын хооронд байгуулсан гэрээний заалтад заасан "Уул, уурхайг ашиглах, хөгжүүлэх, байгаль орчныг хамгаалахтай холбогдуулан шинээр ажлын байр бий болгох гарааны бизнес, хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх" гэсэн заалтад хамааралгүй, төлөвлөгөөнд тусгагдаж батлуулаагүй "Айраг фиствиаль" төсөл арга хэмжээнд 100.0 сая төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан,
- Аймгийн Байгаль хамгаалах сангийн хөрөнгөөр хийгдсэн "Тэрбум мод" үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд ойн зурвас, байгуулах, төсөл арга хэмжээний ажлын гэрээнд тарьсан модны 75 хувьд хүрээгүй бол нөхөн тарилтыг бортоготой тарилтаар тарина гэсэн заалтын дагуу дотоод хяналтыг хэрэгжүүлж 75 хувьд хүрсэн эсэхийг үнэлж, дүгнэсэн мэргэжлийн байгууллагын тайлан байхгүй, баримтжуулж ажиллаагүй байна,
- Нийтийн биеийн тамирыг хөгжүүлэх хөтөлбөрийн зардлаас бөхийн барилдааны тасалбарын зардалд 0.5 сая төгрөг зарцуулсан,
- Аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/678 тоот захирамжуудаар "Гадаад албан томилолтоор ажиллуулах тухай" шийдвэрийн хүрээнд БНХАУ-ын ӨМӨЗО-Хөх хотод нийт 5 хүний зардалд 16.4 сая төгрөг зарцуулж, "Төрийн албаны хүний нөөцийг хөгжүүлэх хөтөлбөр"-ийн зардлаас санхүүжүүлсэн. Тухайн 5 хүний 2 нь аймгийн ИТХ-ын төлөөлөгч бөгөөд төрийн албан хаагч биш байхад 5.4 сая төгрөгийг зарцуулсан нь хөтөлбөрийн зорилго, зорилт, агуулгатай нийцэхгүй байна,
- "Төрийн албаны сэргэлт болон цахим ур чадвар олгох сургалт"-ын зардлаас хоолны зардалд 0.9 сая төгрөгийг зарцуулсан,
- Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 24,133.1 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн, "Тохижилт үйлчилгээний анги"-ийн 2,621.4 сая төгрөгийн хөрөнгийн дүн санхүүгийн тайлангийн аудитаар баталгаажаагүй, нийт 26,754.5 сая төгрөгийн зөрчлүүд нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан бөгөөд дангаараа буюу нийт дүнгээрээ санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд материаллаг нөлөөтэй боловч өргөн тархаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.1, 20.2.2, 20.2.8, 20.2.9, 20.2.10, Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.2, 78.1, Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8, 14.2.10, 37.1.1, 37.1.5, Засгийн газрын 2023 оны 444 дүгээр тогтоолоор баталсан "Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын 3 дугаар зүйлийн 3.9.7, санхүүгийн тайлангийн аудитын ангилал, оршин байх, эрх ба үүрэг, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

2025 оны 8 дугаар сарын 22-ны өдөр аймгийн ИТХ-ын 10/74 дугаар тогтоолоор аймгийн төсвийн нийт татварын орлогыг 66,342.0 сая төгрөгөөр баталж гүйцэтгэлээр 68,118.5 сая төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Бидний мэргэжлийн шийдлийн дагуу аудитын гол асуудлууд гэж тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их нөлөөтэй асуудлуудыг үздэг. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн ба дүгнэлтээ гаргахдаа эдгээр асуудлуудад тус бүрчлэн дүгнэлт гаргаагүй болно.

Бусад хэсэг

Удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Аймгийн ИТХ-ын 2025 оны XIII/89 дугаар тогтоолоор "Булган аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл"-ийн хэрэгжилтийг 82.2 хувьтай дүгнэсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй. Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Д.БАТЦОГТ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	Тодруулга	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	1. ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		47,588,216.07	45,265,253.8
2	1.1.1 МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	32,323,926.94	29,881,100.06
3	1.1.3 АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	7,973,483.71	8,277,579.57
4	1.1.4 УРЬДЧИЛГАА	7а, 7б	6,817	38,992.22
5	1.1.5 БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	6,617,857.73	6,881,097.83
6	1.1.7 БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	10	666,130.7	186,484.12
7	1.2 ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		111,817,557.5	120,934,614.29
8	1.2.1 УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	11а, 11б	213,012.87	59,546.65
9	1.2.2 ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	111,604,544.64	120,875,067.64
10	1.2.2.02 Биет хөрөнгө		101,000,109.53	110,057,216.37
11	1.2.2.03 Биет бус хөрөнгө	13	10,604,327.11	10,817,743.26
12	1.2.2.04 Бусад хөрөнгө /ТӨҮГ/	14	108	108
13	1 НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН 3=1+2		159,405,773.58	166,199,868.09
14	2.1 НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		22,145,372.25	23,607,342.37
15	2.1.1 БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		8,865,111.92	10,751,504.14
16	2.1.1.03 Өглөг		8,862,531.92	10,737,690.22
17	2.1.1.04 Урьдчилж орсон орлого	18а, 18б	2,580	13,813.92
18	2.1.2 УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		13,280,260.33	12,855,838.23
19	2.1.2.02 Урт хугацаат зээл	20а, 20б	13,280,260.33	12,855,838.23
20	2.2 ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		137,260,401.33	142,592,525.72
21	2.2.1 Засгийн газрын хувь оролцоо		137,260,401.33	142,592,525.72
22	2.2.1.01 Засгийн газрын оруулсан капитал		38,616,863.08	38,610,931.23
23	2.2.1.02 Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/		2,562,851.4	2,568,783.25
24	2.2.1.08 Хуримтлагдсан үр дүн		85,995,709.21	91,273,112.5
25	2.2.1.09 Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		10,084,977.64	10,139,698.74
26	2 ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН 6=4+5		159,405,773.58	166,199,868.09

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	Тодруулга	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН		118,507,437.45	107,517,019.76
2	1.1.1.03 ТАТВАРЫН ОРЛОГО		61,540,415.06	68,109,973.3
3	1.1.1.03.1 Орлогын албан татвар		20,401,501.13	22,502,211.52
4	1.1.1.03.1.01 Хувь хүний орлогын албан татвар		20,278,515.42	21,712,879.24
5	1.1.1.03.1.02 Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-817,084.3	-1,149,154.23
6	1.1.1.03.1.04 ААН-ын орлогын албан татвар		940,070.01	1,938,486.51
7	1.1.1.03.3 Хөрөнгийн албан татвар		6,845,633.18	11,214,343.31
8	1.1.1.03.8 Бусад татвар, төлбөр, хураамж		34,293,280.76	34,393,418.47
9	1.1.1.04 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	52,654,715	39,407,046.47
10	1.1.1.04.2 Хөрөнгийн орлого		88,902.15	119,463.39
11	1.1.1.04.3 Тусламжийн орлого		0.0	3,634,362.44
12	1.1.1.05 ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		4,312,307.38	0.0
13	1.1.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	82,011,809.98	87,559,662.6
14	1.1.2.01 УРСГАЛ ЗАРДАЛ		82,011,809.98	87,306,464.5
15	1.1.2.01.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		72,179,298.39	79,389,851.64
16	1.1.2.01.1.01 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		20,089,924.28	23,646,275.44
17	1.1.2.01.1.02 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		2,516,792.78	3,469,647.63
18	1.1.2.01.1.03 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		12,899,985.27	17,211,162.27
19	1.1.2.01.1.04 Хангамж, бараа материалын зардал		2,015,099.34	2,008,633.04
20	1.1.2.01.1.05 Нормативт зардал		347,030.39	496,317.49
21	1.1.2.01.1.06 Эд хогшил, урсгал засварын зардал		1,290,066.06	2,038,216.24
22	1.1.2.01.1.07 Томилолт, зочны зардал		557,399.99	577,638.32
23	1.1.2.01.1.08 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		6,785,904.6	6,380,938.44
24	1.1.2.01.1.09 Бараа үйлчилгээний бусад зардал		25,677,095.68	23,561,022.78
25	1.1.2.01.2 ХҮҮ		2,261,856.1	1,328,161.9
26	1.1.2.01.3 ТАТААС		412,000	370,367.4
27	1.1.2.01.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		7,158,655.49	6,218,083.55
28	1.1.2.02 ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		0.0	253,198.11
29	1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		36,495,627.47	19,957,357.16

30	1.2.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		1,900	4,227.66
31	1.2.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		16,338,953.02	15,561,129.23
32	1.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (VII)=(IV)-(V)		-16,337,053.02	-15,556,901.56
33	1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(VII)		20,158,574.45	4,400,455.6
34	2 Засгийн газрын хувь оролцоо		0.0	547,718.2
35	3 Хяналтын бус хувь оролцоо		0.0	547,718.2

НЭГТГЭСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө /өмч
1	1.1.1.1.1.1 2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	115,316,441.04		115,316,441.04
2	1.1.1.1.1.2 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	133,178.22		133,178.22
3	1.1.1.1.1 Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	115,449,619.26		115,449,619.26
4	1.1.1.1.2 Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	7,643.62		7,643.62
5	1.1.1.1.3 Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	1,464,834.43		1,464,834.43
6	1.1.1.1.5 Өмчид гарсан өөрчлөлт	179,729.57		179,729.57
7	1.1.1.1.7 Тайлант үеийн үр дүн	20,158,574.45		20,158,574.45
8	1.1.1.1 2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	137,260,401.33		137,260,401.33
9	1.1.1 2025 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	137,260,401.33		137,260,401.33
10	1.1.2 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	873,764.16		873,764.16
11	1.1 Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	138,134,165.49		138,134,165.49
12	1.2 Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	54,721.1		54,721.1
13	1.5 Өмчид гарсан өөрчлөлт	3,183.54		3,183.54
14	1.7 Тайлант үеийн үр дүн	4,400,455.6		4,400,455.6
15	1 2025 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	142,592,525.72		142,592,525.72

ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	3.1.01.1 НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	84,578,601.3	85,532,358.35
2	3.1.01.1.1 Татварын орлого	66,342,662.2	68,118,595.29
3	3.1.01.1.1.1 Орлогын албан татвар	22,194,039.2	22,502,211.52
4	3.1.01.1.1.1.1 Хувь хүний орлогын албан татвар	21,374,039.2	21,712,879.24
5	3.1.01.1.1.1.1.01 Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого	17,316,702.3	17,681,149.82
6	3.1.01.1.1.1.1.02 Үйл ажиллагааны орлого	888,762.7	952,690.2
7	3.1.01.1.1.1.1.03 Хөрөнгийн орлого	2,984,974.2	2,834,857.5
8	3.1.01.1.1.1.1.07 Шууд бус орлого	183,600	244,181.72
9	3.1.01.1.1.1.2 Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-1,150,000	-1,149,154.23
10	3.1.01.1.1.1.2.01 Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-1,150,000	-1,149,154.23
11	3.1.01.1.1.1.4 ААН-ын орлогын албан татвар	1,970,000	1,938,486.51
12	3.1.01.1.1.1.4.01 ААН-ын орлогын албан татвар	1,970,000	1,938,486.51
13	3.1.01.1.1.3 Хөрөнгийн албан татвар	9,086,383.6	11,214,343.31
14	3.1.01.1.1.3.1 Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	6,803,513.4	9,005,307.02
15	3.1.01.1.1.3.2 Бууны албан татвар	75,688	59,403.1
16	3.1.01.1.1.3.3 Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	614,900.2	618,746.59
17	3.1.01.1.1.3.4 Малд ногдуулах албан татвар	1,592,282	1,530,886.6
18	3.1.01.1.1.8 Бусад татвар, төлбөр, хураамж	35,062,239.4	34,402,040.46
19	3.1.01.1.1.8.1 Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	735,020.3	568,838.22
20	3.1.01.1.1.8.1.01 Улсын тэмдэгтийн хураамж	245,020.3	253,088.96
21	3.1.01.1.1.8.1.06 Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	91,000	52,761.64
22	3.1.01.1.1.8.1.08 Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	399,000	262,987.63
23	3.1.01.1.1.8.2 Газрын төлбөр	2,595,054.6	2,042,721.62
24	3.1.01.1.1.8.2.01 Газрын төлбөр	1,795,054.6	1,815,571.07
25	3.1.01.1.1.8.2.02 Дуудлага худалдаа	800,000	227,150.55
26	3.1.01.1.1.8.3 Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	31,597,164.5	31,621,226.81
27	3.1.01.1.1.8.3.01 Ойн нөөц ашигласны төлбөр	517,000	481,424.94
28	3.1.01.1.1.8.3.02 Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	50,000	42,856.85
29	3.1.01.1.1.8.3.03 Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	31,026,200	30,733,449.24
30	3.1.01.1.1.8.3.04 Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	3,964.5	363,495.78

31	3.1.01.1.1.8.4 Бусад татвар	135,000	169,253.81
32	3.1.01.1.1.8.4.01 Бусад татвар	135,000	169,253.81
33	3.1.01.1.2 Татварын бус орлого	18,235,939.1	17,413,763.07
34	3.1.01.1.2.1 Нийтлэг татварын бус орлого	7,041,176.8	6,326,582.68
35	3.1.01.1.2.1.2 Хүүгийн орлого	507,311.9	0.0
36	3.1.01.1.2.1.3 Торгуулийн орлого	2,952,500	3,531,202.83
37	3.1.01.1.2.1.4 Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /үндсэн/	3,107,803.8	2,421,152.53
38	3.1.01.1.2.1.5 Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /туслах/	56,761.1	15,273
39	3.1.01.1.2.1.6 Түрээсийн орлого	52,800	51,478.71
40	3.1.01.1.2.1.9 Бусад орлого	364,000	307,475.61
41	3.1.01.1.2.2 Хөрөнгийн орлого	115,000	119,463.39
42	3.1.01.1.2.2.1 Төрийн болон орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого	115,000	119,463.39
43	3.1.01.1.2.3 Тусламжийн орлого	-0.1	0
44	3.1.01.1.2.3.4 Сум дүүргээс авсан тэгшитгэл	-0.1	0
45	3.1.01.1.2.4 Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	11,079,762.4	10,967,717
46	3.1.01.1.2.4.2 Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	11,079,762.4	10,967,717
47	3.1.01.2 НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	105,410,429.6	89,671,294.96
48	3.1.01.2.1 УРСГАЛ ЗАРДАЛ	72,439,695.3	67,041,140.51
49	3.1.01.2.1.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	68,577,765.6	63,717,048.17
50	3.1.01.2.1.1.1 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	23,629,772.9	22,471,864.84
51	3.1.01.2.1.1.1.01 Үндсэн цалин	11,521,607.6	11,268,203.72
52	3.1.01.2.1.1.1.02 Нэмэгдэл	9,640,865.5	9,072,109.54
53	3.1.01.2.1.1.1.03 Унаа хоолны хөнгөлөлт	527,431.2	486,424.89
54	3.1.01.2.1.1.1.04 Урамшуулал	1,901,953.1	1,614,465
55	3.1.01.2.1.1.1.05 Гэрээт ажлын хөлс	37,915.5	30,661.69
56	3.1.01.2.1.1.2 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	2,960,009.5	2,789,525.11
57	3.1.01.2.1.1.2.01 Тэтгэврийн даатгал	2,008,989.8	1,900,624.69
58	3.1.01.2.1.1.2.02 Тэтгэмжийн даатгал	236,414.8	225,958.81
59	3.1.01.2.1.1.2.03 ҮОМШӨ-ний даатгал	122,517.3	121,431.01
60	3.1.01.2.1.1.2.04 Ажилгүйдлийн даатгал	118,207.3	108,460.37
61	3.1.01.2.1.1.2.05 Эрүүл мэндийн даатгал	473,880.3	433,050.23
62	3.1.01.2.1.1.3 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	17,780,175.8	17,064,243.32
63	3.1.01.2.1.1.3.01 Гэрэл, цахилгаан	1,860,817.6	1,622,807.87
64	3.1.01.2.1.1.3.02 Түлш, халаалт	15,008,665.2	14,619,210.2
65	3.1.01.2.1.1.3.03 Цэвэр, бохир ус	739,854	651,386.25

66	3.1.01.2.1.1.3.04 Байрны түрээс	170,839	170,839
67	3.1.01.2.1.1.4 Хангамж, бараа материалын зардал	1,101,165.2	893,490.95
68	3.1.01.2.1.1.4.01 Бичиг хэрэг	156,471	117,265.15
69	3.1.01.2.1.1.4.02 Тээвэр, шатахуун	544,067.6	469,683.86
70	3.1.01.2.1.1.4.03 Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	104,850.2	90,370.24
71	3.1.01.2.1.1.4.04 Ном, хэвлэл	1,680	615.5
72	3.1.01.2.1.1.4.05 Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	213,569.6	150,103.89
73	3.1.01.2.1.1.4.06 Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	80,526.8	65,452.31
74	3.1.01.2.1.1.5 Нормативт зардал	469,462.2	424,310.73
75	3.1.01.2.1.1.5.01 Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	371,562.7	370,904.4
76	3.1.01.2.1.1.5.02 Хоол, хүнс	20,700	11,631.43
77	3.1.01.2.1.1.5.03 Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	77,199.5	41,774.9
78	3.1.01.2.1.1.6 Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,011,860.1	2,636,169.38
79	3.1.01.2.1.1.6.01 Багаж, техник, хэрэгсэл	592,952	476,363.45
80	3.1.01.2.1.1.6.02 Тавилга	174,160.5	135,291.75
81	3.1.01.2.1.1.6.03 Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	71,000	58,984.55
82	3.1.01.2.1.1.6.04 Урсгал засвар	2,173,747.6	1,965,529.64
83	3.1.01.2.1.1.7 Томилолт, зочны зардал	611,216.2	505,878.06
84	3.1.01.2.1.1.7.01 Гадаад албан томилолт	238,621.2	221,011.59
85	3.1.01.2.1.1.7.02 Дотоод албан томилолт	350,595	268,635.62
86	3.1.01.2.1.1.7.03 Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	22,000	16,230.85
87	3.1.01.2.1.1.8 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,198,314.7	3,815,534.9
88	3.1.01.2.1.1.8.01 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,081,849.6	3,722,217.77
89	3.1.01.2.1.1.8.03 Даатгалын үйлчилгээ	15,295.8	11,744.33
90	3.1.01.2.1.1.8.04 Тээврийн хэрэгслийн татвар	10,557.1	6,044.42
91	3.1.01.2.1.1.8.05 Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	3,415.3	1,688.5
92	3.1.01.2.1.1.8.06 Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	53,912.5	47,903.2
93	3.1.01.2.1.1.8.07 Газрын төлбөр	33,284.4	25,936.68
94	3.1.01.2.1.1.9 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	14,815,789	13,116,030.87
95	3.1.01.2.1.1.9.01 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	14,319,167	12,726,732.27
96	3.1.01.2.1.1.9.02 Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	496,622	389,298.6
97	3.1.01.2.1.2 ХҮҮ	507,311.9	507,311.9
98	3.1.01.2.1.2.2 Дотоод зээлийн үйлчилгээний төлбөр	507,311.9	507,311.9
99	3.1.01.2.1.2.2.01 Дотоод зээлийн үйлчилгээний төлбөр	507,311.9	507,311.9
100	3.1.01.2.1.3 ТАТААС	437,000	285,567.4

101	3.1.01.2.1.3.1 Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	12,000	0.0
102	3.1.01.2.1.3.1.01 Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	12,000	0.0
103	3.1.01.2.1.3.2 Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	425,000	285,567.4
104	3.1.01.2.1.3.2.01 Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	425,000	285,567.4
105	3.1.01.2.1.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,917,617.8	2,531,213.04
106	3.1.01.2.1.4.1 Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	1,503,047.3	1,412,210.68
107	3.1.01.2.1.4.1.01 Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	1,503,047.3	1,412,210.68
108	3.1.01.2.1.4.2 Бусад урсгал шилжүүлэг	1,414,570.5	1,119,002.36
109	3.1.01.2.1.4.2.02 Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	135,245	72,240
110	3.1.01.2.1.4.2.03 Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	212,870	181,318.87
111	3.1.01.2.1.4.2.04 Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	228,990.8	228,990.76
112	3.1.01.2.1.4.2.06 Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	483,991.7	357,078.04
113	3.1.01.2.1.4.2.07 Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	154,613	146,273.5
114	3.1.01.2.1.4.2.08 Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	198,860	133,101.19
115	3.1.01.2.2 ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	27,570,200.3	20,172,011.3
116	3.1.01.2.2.1 Барилга байгууламж	36,000	6,000
117	3.1.01.2.2.2 Их засвар	669,289.8	644,949.8
118	3.1.01.2.2.3 Тоног төхөөрөмж	13,600	13,600
119	3.1.01.2.2.4 Бусад хөрөнгө	26,851,080	19,507,461.5
120	3.1.01.2.3 ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	5,169,498	2,458,143.15
121	3.1.01.2.3.1 Эргэж төлөгдөх зээл	5,169,498	2,458,143.15
122	3.1.01 ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН НИЙТ ТЭНЦЭЛ	-20,831,820.8	-4,138,936.6
123	3.1 АЛДАГДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	20,831,820.8	4,138,936.6
124	3 Харилцах болон хадгаламжийн дансны цэвэр өөрчлөлт	20,831,820.8	4,138,936.6
125	4 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.0	29,798,876.53
126	5 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	25,657,449.91
127	6 ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	1,399	1,345
128	6.1 БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	43	43
129	6.1.01 Төсвийн байгууллага	43	43
130	6.2 АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	678	651
131	6.2.01 Удирдах ажилтан	160	160
132	6.2.02 Гүйцэтгэх ажилтан	339	315
133	6.2.03 Үйлчлэх ажилтан	110	109

134	6.2.04 Гэрээт ажилтан	69	67
135	6.5 ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	678	651
136	6.5.01 Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	300	287
137	6.5.02 Төрийн тусгай албан хаагч (ТТ)	4	4
138	6.5.04 СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	5	5
139	6.5.09 Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	241	227
140	6.5.11 Улс төрийн албан хаагч (УТ)	128	128

НЭГТГЭСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	1.1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН	108,654,706.74	105,584,934.79
2	1.1.1.1.03 ТАТВАРЫН ОРЛОГО	61,523,962.08	68,118,595.29
3	1.1.1.1.03.1 Орлогын албан татвар	20,401,501.13	22,502,211.52
4	1.1.1.1.03.1.02 Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-817,084.3	-1,149,154.23
5	1.1.1.1.03.1.04 ААН-ын орлогын албан татвар	940,070.01	1,938,486.51
6	1.1.1.1.03.3 Хөрөнгийн албан татвар	6,845,633.18	11,214,343.31
7	1.1.1.1.03.8 Бусад татвар, төлбөр, хураамж	34,276,827.77	34,402,040.46
8	1.1.1.1.03.8.01 Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	645,019.96	568,838.22
9	1.1.1.1.03.8.02 Газрын төлбөр	2,424,536.14	2,042,721.62
10	1.1.1.1.03.8.03 Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	31,044,011.49	31,621,226.81
11	1.1.1.1.03.8.04 Бусад татвар	163,260.17	169,253.81
12	1.1.1.1.04 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	42,787,291.32	37,466,339.51
13	1.1.1.1.04.1 Нийтлэг татварын бус орлого	18,790,712.27	22,666,063.66
14	1.1.1.1.04.2 Хөрөнгийн орлого	88,902.15	119,463.39
15	1.1.1.1.04.3 Тусламжийн орлого	0.0	3,713,095.46
16	1.1.1.1.04.4 Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	23,907,676.9	10,967,717
17	1.1.1.1.05 ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	4,343,453.34	0.0
18	1.1.1.2 НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	74,956,511.8	84,655,421.8
19	1.1.1.2.01 УРСГАЛ ЗАРДАЛ	74,956,511.8	84,655,421.8
20	1.1.1.2.01.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	71,366,714.68	81,313,971.71
21	1.1.1.2.01.1.01 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	21,887,367.61	25,580,482.43
22	1.1.1.2.01.1.02 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	3,110,706.82	3,550,097.42
23	1.1.1.2.01.1.03 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	19,599,562.06	25,619,727.93
24	1.1.1.2.01.1.04 Хангамж, бараа материалын зардал	2,756,525.42	2,147,211.73

25	1.1.1.2.01.1.05 Нормативт зардал	281,841.99	436,740.68
26	1.1.1.2.01.1.06 Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,366,379.34	2,244,352.4
27	1.1.1.2.01.1.07 Томилолт, зочны зардал	558,931.99	554,783.66
28	1.1.1.2.01.1.08 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	5,909,094.51	6,091,207.43
29	1.1.1.2.01.1.09 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	15,896,304.95	15,089,368.03
30	1.1.1.2.01.2 ХҮҮ	592,693.5	508,189.79
31	1.1.1.2.01.3 ТАТААС	412,000	285,567.4
32	1.1.1.2.01.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,585,103.62	2,547,692.89
33	1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	33,698,194.94	20,929,512.99
34	1.1.2.1 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН	7,688.53	13,586.02
35	1.1.2.2 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН	24,838,498.58	20,935,521.42
36	1.1.2.2.01 ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	24,838,498.58	20,935,521.42
37	1.1.2.2.01.1 Дотоод эх үүсвэрээр	24,838,498.58	20,935,521.42
38	1.1.2 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-24,830,810.05	-20,921,935.39
39	1.1.3.2 ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	2,923,738.8	2,450,404.49
40	1.1.3 САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-2,923,738.8	-2,450,404.49
41	1.1 НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	5,943,646.08	-2,442,826.89
42	1.2 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	26,380,280.86	32,323,926.94
43	1 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	32,323,926.94	29,881,100.06

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Булган аймгийн үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь “Тогтвортой, ногоон, эдийн засгийн хөгжлийн төв болж, улс орны хөгжилд тэргүүлэх алсын харааг тодорхойлж”, “Оюун мэдлэгийг дээдэлсэн, амгалан тайван, элбэг хангалуун амьдрал бүхий иргэдтэй” үйлдвэрлэл бизнест ээлтэй олон тулгуурт хөгжлийн загварыг хэрэгжүүлж цэцэглэн хөгжсөн аймаг болох эрхэм зорилгыг тодорхойлсон байна.

Дээрх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дор дурдсан үйл ажиллагааны стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон байна.

- Мэдлэг боловсрол, мэдээллийн технологийн дэвшил, ногоон үйлдвэрлэлийн технологид суурилах ба уул уурхайд түшиглэсэн хөдөө аж ахуй, аялал, жуулчлал, палеонтологи, археологи, экологи, үйлдвэрлэлийн салбарыг дэмжиж эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг бий болгох.
- Иргэд, хүүхэд залуust олон талт боловсролыг хүртээмжтэй олгох нөхцөл бүрдүүлэн, гэр бүл, сургуулийн орчинд зөв төлөвшил, хүмүүжил, сурах арга барил эзэмшүүлэх, соён гэгээрүүлэх замаар аль ч орны хөдөлмөрийг зах зээлд өрсөлдөх чадвартай мэргэжилтэн бэлтгэх.

- Төрийн үйлчилгээг харилцаа, хандлагын өндөр түвшинд хүргэж, хувь хүний халдашгүй байдал, хууль ёсны эрх ашгаа хамгаалуулах, шударгаар шийдвэрлүүлэх, авлига, хүнд сурталгүй, нээлттэй, ил тод, хүчирхийллээс ангид, айдасгүй амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.
- Аймгийн хүн бүрд нийгмийн суурь үйлчилгээг тэгш, хүртээмжтэй хүргэх, эрүүл мэндийг хамгаалах, аливаа өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх, өвчнийг эрт үед нь илрүүлэх, оношлох, эрүүл зөв дадал хэвшилтэй, идэвхтэй амьдралын хэв маягийг хэвшүүлэх замаар дундаж наслалтыг нэмэгдүүлэх.
- Говь цөлийн бүсийн байгаль орчны тэнцвэрт байдлыг хангах, хүрээлэн буй орчны унаган төрхийг хэвээр хадгалан үлдээх, хүний буруутай үйл ажиллагаа, уул уурхайн хайгуул, олборлолт, дэд бүтэц, үйлдвэрлэлээс байгальд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, байгаль орчны хэтийн бодлогын удирдлагыг орон нутгийн түвшинд оновчтой төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тэдгээрт хяналт тавих.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуульд нийцүүлэн аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, аймгийн хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө, таван жилийн үндсэн чиглэл зэрэг бодлогын баримт бичгийг аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн батлуулж, хэрэгжилтийг хангаж ажилласан байна. Үүнд:

Монгол улсын хөгжлийн бодлого:
- Алсын хараа 2050
- Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр
- Монгол улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл
- Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр
- Үндэсний хөтөлбөр
- Салбарт төрөөс баримтлах бодлого
- Шинэ сэргэлтийн бодлого
- Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө
- Салбарын хөгжлийн үзүүлэлт

Орон нутгийн хөгжлийн бодлого:
- Аймгийг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл
- Аймаг, сумын Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр
- Аймаг, сумын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө
- Монгол улсын хууль, Засгийн газрын тогтоол шийдвэрүүд
- Засгийн газрын гишүүн аймгийн Засаг даргатай байгуулсан гэрээ
- Аймгийн Засаг дарга, сумдын Засаг даргатай байгуулсан гэрээ болон бусад холбогдох хууль журмыг баримтлан ажиллажээ.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөө багатай байна.

Дотоод аудиторын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах /дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй байсан.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ

илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Булган аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй, аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа төсөвт байгууллагууд аймгийн Засаг даргын 2020 оны 09 дүгээр сарын 29-ний өдрийн А/424 тоот захирамжаар батлагдсан бодлогын баримт бичгийг мөрдөж байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирч байгаа ч зарим бүртгэлийг Сангийн сайдын 2025 оны 03 дугаар тогтоолтой уялдуулан шинэчлэх шаардлагатай байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан “Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 6,794.0 сая төгрөгөөр буюу 4.2 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт №1. Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/сая.төг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Мөнгөн хөрөнгө	32,323.90	29,881.10	-2,442.80
Авлага	7,973.50	8,277.60	304.10
Бараа материал	6,617.85	6,881.10	263.25
Урьдчилгаа	6.80	38.90	32.10
Бусад эргэлтийн хөрөнгө	666.10	186.50	-479.60
Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт	213.00	59.50	-153.50
Үндсэн хөрөнгө	111,604.50	120,875.10	9,270.60
Нийт хөрөнгө	**159,405.80**	**166,199.80**	**6,794.00**
Өр төлбөр	22,145.40	23,607.30	1,461.90
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	137,260.40	142,592.50	5,332.10
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	**159,405.80**	**166,199.80**	**6,794.00**

Эх сурвалж: Аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан

Дээрх хүснэгтээс харахад өмнөх оны үзүүлэлтээс нийт хөрөнгө, өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгийн данснуудын үлдэгдлүүд нэмэгджээ.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 29,881.02 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 2,442.9 сая төгрөг буюу 8 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт №2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

/сая.төг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Кассад байгаа бэлэн мөнгө	3.7	1.20	- 2.50
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	32,320.20	29,879.86	- 2,440.34
Төгрөг	32,320.20	29,879.86	- 2,440.34
Төрийн сангийн харилцах	31,810.80	28,551.39	- 3,259.41
Арилжааны банк дахь харилцах	509.40	1,328.47	819.07
Дүн	**32,323.90**	**29,881.06**	**- 2,442.84**
Үүнээс: Байгууллагын төрлөөр			
ОНӨҮГ	513.09	1,329.70	816.61
Төрийн сан	22,162.59	18,106.80	- 4,055.79
Төсөвт байгууллага	9.67	1.90	- 7.77
Төсөл, сан	9,638.55	10,442.62	804.07
Дүн	**32,323.90**	**29,881.02**	**- 2,442.88**

Эх сурвалж: Булган аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн данс 2,442.9 сая төгрөгөөр буурахад Төрийн сан буюу аймаг, сумын ерөнхий орлого 4,055.79 сая төгрөгөөр буурсан, төсөл сангийн зарцуулагдаагүй үлдэгдэл 804.0 сая төгрөгөөр өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Банканд байгаа мөнгөн хөрөнгийн 28,551.39 сая төгрөг буюу 95.5 хувь буюу төрийн сангийн харилцах, 1,328.47 сая төгрөг буюу 4.5 хувь нь арилжааны банканд байршиж байна.

Төсөвт байгууллагын үлдэгдэл 1.9 сая төгрөг нь Булган сумын ахмадын сангийн зарцуулагдаагүй үлдэгдэл байна.

Арилжааны банканд байршиж байгаа 1,328.47 сая төгрөг нь 100 хувь ОНӨААТҮГ, өрхийн эрүүл мэндийн төвийн үлдэгдэл байна.

<u>Аудитын илрүүлэлт</u>

Мөнгөн хөрөнгөтэй холбоотой нийт 1,322.0 сая төгрөгийн 57 зөрчил илэрснээс 842.1 сая төгрөгийн 8 алдааг аудитын явцад зарлуулж 17.3 сая төгрөгийн зөрчилд 20 төлбөрийн акт, 61.2 сая төгрөгийн зөрчилд 4 албан шаардлага, 401.4 сая төгрөгийн зөрчилд 23 зөвлөмж хүргүүлж ажиллалаа.

Тухайлбал:

- *Арвилан хэмнэлт үр ашгийг дээшлүүлэхтэй холбоотой 0.5 сая төгрөгийн зөвлөмжийг Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын газарт, Хутаг-Өндөр сумын ЗДТГ-т*
- *Бүртгэл, тооцоог зөрүүтэй тооцоолсноос үр дагавар үүссэн буюу Өр авлага үүсэх 0.5, томилолтоор ажилласан 7 ажилтанд 0.01 төгрөгийн хоолны мөнгө давхардуулан олгосон, шатахууны зардал, томилолтын зардлыг анхан шатны баримтгүй олгосон зэрэг нийт 2.3 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоосон. /Бүрэгхангай сумын ЗДТГ, Гурванбулаг сумын ЗДТГ, Хутаг-Өндөр сумын ОНХС, Тэшиг-Ус" ОНӨААТҮГ/*
- *Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой буюу ОНӨГ-ын даргын 2025 оны 01 дүгээр сарын 29-ны өдрийн Б/05 тушаалаар хөдөлмөрийн дотоод журмын 8 дугаар зүйлийн 8.4.8 дахь заалтаар байгууллагын дарга өөртөө*

тушаал гаргаж буцалтгүй тусламж авсан, тайлант онд түрээсийн орлогыг 634.3 сая төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 439.4 сая төгрөгийн орлого орж 194.9 сая төгрөгийн төлөвлөгөө тасарсан, гадаад томилолтын анхан шатны баримтын бүрдлийг хангаагүй нотлох баримт дутуу, хоршоо хөгжүүлэх сангаас "Хөрх бүрдийн хишиг" хоршооны барьцаа хөрөнгийг үнэлсэн мэргэжлийн байгууллагын үнэлгээ хийлгээгүй, ОНХС-гаар хийгдсэн Шинэ суурьшлын бүсэд худаг гаргаж хүлээлгэн өгөх хүсэлтээ өгсөн ч ажлын хэсэг цахилгаан татсаны дараа шалгаж хүлээж аваагүй хойшлуулсан гэх мэт нийт 387.9 сая төгрөгийн зөвлөмж хүргүүлсэн. /Бүрэгхангай сумын ЗДТГ, Гурванбулаг сумын ЗДТГ, Рашаант сумын ЗДТГ, Бүрэгхангай сумын ОНХС, Хишиг-Өндөр сумын ХХС, Хөдөө аж ахуй хөгжлийн ирээдүй" ОНӨХХК, Булган аймгийн ИТХ/

- *Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн буюу БХС-гийн хөрөнгөөр хийгдсэн төсөл арга хэмжээний ажлыг хүлээн аваагүй санхүүжилтийг бүрэн олгосон, сахилгын шийтгэлтэй ажилтанд 1.5 сая төгрөгийн урамшуулал олгосон, буруутай этгээдээр актыг төлүүлээгүй төсвөөс төлсөн гэх мэт нийт 7.3 сая төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоосон /Бүрэгхангай сум ЗДТГ, Рашаант сумын ЗДТГ, Бүрэгхангай сумын ОНХС, Гурванбулаг сумын ИТХ/*
- *Хууль, тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал буюу ОНХС-гийн хөрөнгөөр хийгдсэн ажлын гүйцэтгэл дутуу хүлээж аваагүй, төрийн захиргааны албан хаагчид мэргэжлийн зэргийн нэмэгдэл хэлс олгосон гэх мэт нийт 23.2 сая төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлсэн./Аймгийн ИТХ, Гурванбулаг сумын ЗДТГ/*

3.4.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 8,277.9 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 304.1 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №3. Авлагын үлдэгдэл

/сая.төг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчтай холбогдсон авлага	29.53	13.69	-15.84
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	1,050.33	1,242.35	192.02
Татаас санхүүжилтын авлага		0.54	0.54
Зээлийн хүүгийн авлага	30.55	37.47	6.92
Дансны авлага /ТӨҮГ/	1,185.46	1,784.76	599.3
Татвар, НДШ-ийн авлага /ТӨҮГ/	453.6	176.14	-277.46
Байгууллагаас авах авлага	1,320.10	803.60	-516.5
Хувь хүмүүсээс авах авлага	3,693.71	3,571.00	-122.71
Засгийн газрын байгууллага, бусад шатны төсөвт олгосон зээлийн авлага	114.15	114.15	0
Хувь хүмүүст олгосон зээлийн авлага	77.85	390.93	313.08
Хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжид олгосон зээл	18.21	142.95	124.74
Дүн	7,973.49	8,277.58	304.09
Үүнээс байгууллагаар			0
ОНӨҮГ	2,827.79	3,350.89	523.09

Төрийн сан	161.54	199.86	38.31
Төсөвт байгууллага	4,617.90	4,378.18	-239.72
Төсөл, сан	366.24	348.65	-17.58
Дүн	**7,973.48**	**8,277.58**	**304.10**

Эх сурвалж: Булган аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нийт авлагын 40.4 хувь буюу 3,350.9 сая төгрөг нь ОНӨАТҮГ-т, 2.4 хувь буюу 199.9 сая төгрөг нь төрийн санд, 52.8 хувь буюу 4,378.8 сая төгрөг нь төсөвт байгууллагад, 4.2 хувь буюу 348.6 сая төгрөг нь тасад санд үлэгдэлтэй байна.

Авлагын дансанд сумдын ерөнхий орлогын дансанд бүртгэлтэй эзэн холбогдогчгүй нийт 93.6 сая төгрөгийн авлага бүртгэлтэй байна. /хавсралт-1/

Төрийн санд бүртгэлтэй авлагын үлдэгдлээс 127.3 сая төгрөгийн авлагыг барагдуулах шүүхийн шийдвэр гарч ШШГА-д хүргэгдсэн, Нийслэлийн ШШГА-аас Хутаг-Цахиур ХХК-ий авлага 2024 13.1 сая төгрөгөөр барагдсан байна.

<u>Аудитын илрүүлэлт</u>

Авлагын данстай холбоотой нийт 893.5 сая төгрөгийн 25 алдаа, зөрчил илрүүлснээс 256.3 сая төгрөгийн 10 алдааг залруулж, 131.9 сая төгрөгийн зөрчилд 3 албан шаардлага 505.3 сая төгрөгийн зөрчил 12 зөвлөмж хүргүүлж ажилласан. Тухайлбал:

- *Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой буюу Ерөнхий орлогын тайланд өмнөх оны хувь хүнээс авах авлага 2.0 төгрөгийн авлагын үлдэгдэлтэй, "Багийн бичил бизнес"-ийн зээлийн 17519.1, "Цэнгэл сан"-гийн зээлийн 7,426.9 нийт 24,946.0 мянган төгрөгийн авлагатай, тус авлагын үлдэгдлийг барагдуулах, бууруулах арга хэмжээ авч ажиллаагүй, Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дамжих сангаас зээл авсан 4 иргэний нийт 6.5 сая төгрөгийн хугацаа хэтэрсэн зээлийг одоог хүртэл төсөвт төвлөрүүлээгүй, сангаас зээл олгох эрх зүйн акт байхгүй зэрэг 8.4 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж хүргүүлсэн. /Бугат ЗДТГ, Баян-Агт ЗДТГ, Гурванбулаг ЗДТГ/*
- *Авлага, өглөгийг тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй зөрчилд нийт 131.1 сая төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлсэн. /Бүрэгхангай сум ЗДТГ, Рашаант сумын ЗДТГ, "Булган мээж" ОНӨХХК/*
- *Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой буюу Авлагыг үнэн зөв тайлагнасан ч аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/424 дүгээр захирамжаар баталсан НБББББ-ийн 4.5-д заасны дагуу авлагыг урт болон богино хугацаагаар салгаж бүртгээгүй, ХХС-ийн авлагын эцсийн үлдэгдэл болох 86.4 сая төгрөгийн холбогдох иргэнтэй тооцоо нийлээгүй, Зээлийн хүүгийн авлагын эцсийн үлдэгдэлд нэмж хүү, алдангийн төлбөрийг нэмж тайлагнасан, авлагын эцсийн үлдэгдэл ХХААГ-ын хоршоо хөгжүүлэх сангийн үлдэгдэлтэй зөрүүтэй тайлагнасан гэх мэт нийт 410.0 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж хүргүүлсэн./ Баяннуур сумын ХХС, Дашинчилэн сумын ХХС, Орхон сумын ХХС, Сайхан сумын ХХС /*
- *Орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой буюу Хишиг-Өндөр сумын ЗДТГ-аас 2022 онд 5.0 сая төгрөгийн өвс 5 иргэнд олгосон ч одоог болтол өвсний төлбөрийг барагдуулаагүй зөрчилд албан шаардлага хүргүүлсэн.*
- *Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой буюу 2025 онд ХХС-гийн зээлдэгчийн тухайн жилд төлөгдөх зээл төлөгдөөгүй хугацаа хэтэрсэн, хэвийн бус зээлийг барагдуулах ажил хангалтгүй, "Хотол даян" ХХК-тай*

11.5 сая төгрөгөөр нүүрс худалдан авах гэрээг байгуулж, төлбөрийг 100 хувь шилжүүлсэн ч нүүрс нийлээгүй, гэрээнд төлбөр төлөх хугацааг тодорхой тусгаагүй, авлага барагдуулах арга хэмжээ аваагүй 80.7 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж хүргүүлсэн. /"Булган мээж" ОНӨХХК, Рашаант сумын ХХС, Сэлэнгэ сумын ХХС/

3.4.3 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа дансны үлдэгдэл 38.99 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 32.18 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №4. Урьдчилгаа дансны үлдэгдэл */сая.төг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Урьдчилж гарсан зардал	6.82	37.99	31.17
Цалингийн урьдчилгаа	-	1.00	1.00
Томилолтын урьдчилгаа	0.04	0	-0.04
Дүн	6.86	38.99	32.13
Үүнээс: байгууллагын төрлөөр			
ОНӨҮГ	0.84	0	-0.84
Төсөл сан	5.57	37.99	32.42
Төсөвт байгууллага	0.4	1.00	0.6
Дүн	6.81	38.99	32.18

Эх сурвалж: Аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Урьдчилгаа дансны нийт үлдэгдлийн 97.4 хувийг Могод сумын БХС, Дашинчилэн сумын ОНХС-гийн хэрэгжиж байгаа төсөл арга хэмжээнд урьдчилж төлсөн үлдэгдэл, 2.6 хувийг тохижилт үйлчилгээний ангийн цалингийн урьдчилгаа эзэлж байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар зөрчил илрээгүй.

3.4.4 Бараа материал

Бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 6,881.08 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 263.31 сая төгрөг буюу 3.9 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт №5. Бараа материалын үлдэгдэл

/сая.төг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Түүхий эд материал	**424.9**	**533.55**	**108.65**
Тусгай зориулалттай материал	396	516.88	120.88
Эм боох материал	28.9	16.66	- 12.24
Дуусаагүй үйлдвэрлэл	**0**	**419.59**	**419.59**
Бэлэн бүтээгдэхүүн	**4.97**	**6.92**	**1.95**
Хангамжийн материал	**6,013.90**	**5,735.66**	**- 278.24**
Бичиг хэргийн материал	111.8	102.89	- 8.91
Аж ахуйн материал	1,871.00	1,343.77	- 527.23
Сэлбэг хэрэгсэл	184.8	124.22	- 60.58
Түлш, шатах тослох материал	71.8	61.99	- 9.81
Барилгын засварын материал	53.3	53.37	0.07
Хүнсний материал	9.2	7.6	- 1.60

Бусад хангамжийн материал	3,712.00	4,041.80	329.80
Биологийн хөрөнгө	**8.7**	**9.56**	**0.86**
Мал амьтад	**165.3**	**175.8**	**10.50**
Дүн	6,617.77	6,881.08	263.31
Үүнээс: байгууллагаар			
ОНӨҮГ	3,234.71	3,355.01	120.30
Төсөл,сан	64.06	62.69	- 1.37
Төсөвт байгууллага	3,319.00	3,463.38	144.38
Дүн	6,617.77	6,881.08	263.31

Эх сурвалж: Аймгийн ТЕЗ-ийн 2024 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан

Бараа материалын үлдэгдлийн 49 хувийг ОНӨҮГ , 1 хувийг төсөл сан, 50 хувийг төсөвт байгууллагын үлдэгдэл эзэлж байна.

Бараа материал данснаас түүхий эд материал 108.6, дуусаагүй үйлдвэрлэл данс 419.6 сая, бэлэн бүтээгдэхүүн 1.95 сая, мал амьтадын дансны үлдэгдэл 10.5 сая, биологийн хөрөнгө 0.86 сая төгрөгөөр тус тус өсөж, хангамжийн материал 278.2 сая төгрөгөөр буурсан үзүүлэлтэй байна.

Бараа материалын дансны өсөлтөд хандиваар болон шилжүүлэн авсан бараа материалын дүн голчлон нөлөөлсөн байна.

Аудитын илрүүлэлт

Бараа материалын данстай холбоотой нийт 1,030.3 сая төгрөгийн 22 алдаа, зөрчил илрүүлснээ 856.5 сая төгрөгийн 8 алдааг залруулж, 1.9 сая төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт, 51.2 сая төгрөгийн зөрчилд 3 албан шаардлага, 120.6 сая төгрөгийн зөрчил 10 зөвлөмж хүргүүлж ажилласан. Тухайлбал:

- *Бүртгэл, тооцоог зөрүүтэй тооцоолсноос үр дагавар үүссэн буюу жолоочийн тооцооны хуудсаар шатахуун зарцуулалтыг бодоогүй, спидометрийн заалт зөрүүтэй, хяналт, арвилан хэмнэлтгүй зарцуулсан 1.9 сая төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоосон./Аймгийн ЗДТГ/*
- *Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой буюу сумын ЗДТГ болон ЖДҮДС-гийн санхүүгийн тайланд өвч тэжээлийн орлого, зарлагыг тус тус бүртгэж тайлагнасан, санхүүгийн тайланг үнэн зөв орлого, зарлагын бүртгэлийг бүрэн бүртгэж ажиллаагүй, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний дагуу худалдан авах гэрээний хавсралт техникийн тодорхойлолт байхгүй, барааг хүлээн авсан актад техникийн үзүүлэлтүүд байхгүй зэрэг нийт 7.8 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж хүргүүлсэн. /Булган аймгийн Засаг дарга, Рашаант сумын Засаг дарга/*
- *Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой малын нас дэвшилтийн өсөлтийг тооцож тайлагнаагүй, үндсэн хөрөнгийн тайлангийн тавилга эд хогшлын дансанд 11 нэр төрлийн 11.6 сая төгрөгийн бараа материал бүртгэсэн, тоног төхөөрөмжийн дансанд мал угаалгын ванн 20.0 сая төгрөгийн хөрөнгийг ангилал буруу бүртгэсэн нийт 33.2 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага хүргүүлсэн. / Гурванбулаг сумын ЗДТГ, Могод сумын ЗДТГ/, Замын хуудсыг тухай бүрд нь бичдэггүй сарын сүүлд бөөнд нь нэг бичдэг, ямар ажлаар явсан нь тодорхойгүй, хугацаа нь тодорхойгүй, засвар үйлчилгээ хийсэн бараа материалыг зарлагдаагүй үлдэгдлээр тайлагнасан, Дэвшилт ХХК-иас 270 ширхэг ИТХ-ын тогтоол, 50 ширхэг тушаалын хэвлэмэл хуудас худалдан авсан болovч хэвлэмэл хуудасны тайлан хийгээгүй, бичиг хэргийн материал дансанд тамга, тэмдэг, хуулбар үнэн зэрэг тэмдэг, цоож, баримт үдэгч, ном зэрэг аж ахуйн болон үндсэн хөрөнгийн шинж чанартай, зарцуулсан материалыг зарлагадаагүй, дансны ангилал*

зөрчиж бүртгэж, тайлагнасан, өмнөх онд гүйцэтгүүлсэн 60.0 сая төгрөгийн төсөл арга хэмжээнээс урьдчилгаа 30.0 сая төгрөгийг шилжүүлж малын угаалгын 2 банн бүрэн хүлээж аваагүй ч дуусаагүй үйлдвэрлэлд үлдэгдэлтэй, тайланд онд худалдан авсан шатаж тослох материалыг бараа материалын тайланд орлого болон зарцуулалтыг тайлагнаагүй гэх мэт нийт 111.3 сая төгрөгийн зөвлөмжийг хүргүүлсэн. /Гурванбулаг сумын ЗДТГ, Могод сумын ЗДТГ, Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын газар, Сэлэнгэ сумын ЗДТГ, Тэшиг сумын ИТХ, Тэшиг сумын ЗДТГ, Баяннуур сумын ОНХС, Гамшгаас хамгаалах сан/

- *Хууль, тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал үүссэн буюу жилийн эцсийн тооллогын баримтын бүрдэл дутуу, туслах аж ахуй болох малыг гэрээ хийн маллуулдаг ч гэрээг дүгнээгүй, ашиг шимийн тооцоо хийгээгүй, анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу зэрэг нийт 19.5 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага, зөвлөмж хүргүүлсэн. /Баяннуур сумын ЗДТГ, Дашинчилэн сумын ЗДТГ/*

3.4.5 Бусад эргэлтийн хөрөнгө

Бусад эргэлтийн хөрөнгө дансны эцсийн үлдэгдэл 186.48 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 479.65 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №6. Бусад эргэлтийн хөрөнгийн үлдэгдэл

/сая.төг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Бусад эргэлтийн хөрөнгө /ТӨҮГ/+Бусад	666.13	186.48	-479.65
Дүн	666.13	186.48	-479.65
Үүнээс байгууллагаар:			
ОНӨҮГ	25.00	29.66	4.66
Төсөл, сан	85.69	30.00	-55.69
Төсөвт байгууллага	555.44	126.82	-428.62
Дүн	666.13	186.48	-479.65

Эх сурвалж: Булган аймгийн ТЕЗ-ийн 2024 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан

Бусад эргэлтийн хөрөнгийн дансны үлдэгдэлд “Булган мээж” ОНӨХХК-ий 29.9, Баяннуур сумын ОНХС-гийн дутуу хэрэгжсэн төсөл арга хэмжээний 30.0 сая, Орхон сумын ЗДТГ-ын 126.8 сая төгрөгийн үлдэгдэл эзэлж байна.

Өмнөх оноос Хангал сумын ОНХС-гийн 55.67 сая, Хялганат тосгоны захирагчийн албаны 393.5 сая төгрөгийн ажлууд хийгдэж дууссанаар данс бүртгэлээс хасжээ.

<u>Аудитын илрүүлэлт</u>
Аудитаар илрүүлэлт байхгүй

3.4.6 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл цэвэр дүнгээр 120,875.0 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 9,270.5 сая төгрөг буюу 8.3 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт №7. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

/сая.төг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Биет хөрөнгө	101,000.10	110,057.20	9,057.10
Барилга, байгууламж, орон сууц	48,297.20	54,369.17	6,071.97
Авто-тээврийн хэрэгсэл	4,575.20	6,808.55	2,233.35
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	21,351.10	21,315.48	-35.62
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	2,389.90	2,581.20	191.30
Зам гүүр байгууламж	8,239.30	8,119.69	-119.61
Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	956.8	957.77	0.97
Бусад үндсэн хөрөнгө	15,047.70	15,729.19	681.49
Ном	142.9	176.15	33.25
Биет бус хөрөнгө	10,604.40	10,817.86	213.46
Программ хангамж	232.6	441.63	209.03
Бусад биет бус хөрөнгө	10,371.80	10,376.23	4.43
Дүн	111,604.50	120,875.06	9,270.56
Үүнээс: байгууллагаар			
ОНӨҮГ	35,540.81	34,083.61	-1,457.20
Төсөл,сан	4.33	1.17	-3.17
Төсөвт байгууллага	76,059.40	86,790.28	10,730.88
Дүн	111,604.54	120,875.06	9,270.51

Эх сурвалж:Булган аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нийт үндсэн хөрөнгийн 86,790.3 сая төгрөг буюу 71.8 хувийг төсөвт байгууллагад, 34,083.6 сая төгрөг буюу 28.1 хувийг ОНӨҮГ, 1.17 сая төгрөг буюу 0.1 хувийг төсөл санд бүргэлтэй байгаа бөгөөд 91.0 хувийг биет хөрөнгө, 9 хувийг биет бус хөрөнгө эзэлж байна.

Тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 4,895.9 сая, хандиваар 2,380.1 сая, шилжүүлэн авсан 7,416.9 сая, бүтцийн өөрчлөлтөөр шилжүүлэн авсан 15.6 сая, бусад эх үүсвэрээс 4,852.2, дахин үнэлгээний нэмэгдэл 325.9 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдэж, нийт 1,453.4 сая төгрөгийн хөрөнгө худалдан борлуулах, актлах, шилжүүлэх шийдвэрийн дагуу хасагдсан байна.

<u>Аудитын илрүүлэлт:</u>

Үндсэн хөрөнгийн данстай холбоотой нийт 20,905.4 сая төгрөгийн 40 алдаа, зөрчил илрүүлснээс 410.9 сая төгрөгийн 12 алдааг залруулж, 10,697.6 сая төгрөгийн зөрчилд 8 албан шаардлага, 9,796.9 сая төгрөгийн зөрчилд 20 зөвлөмж хүргүүлжээ.Тухайлбал:

- *Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой буюу үндсэн хөрөнгийн барилга байгууламжийн дансанд бүртгэсэн элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн хөрөнгүүдийг дахин үнэлээгүй, “Бонго” маркийн авто машинд 2 дугуй худалдан авсан болович өмч хамгаалах зөвлөлийн шийдвэргүй гэх мэт нийт 512.1 сая төгрөгийн зөвлөмжийг хүргүүлсэн. /Орхон сумын ЗДТГ, Сайхан сумын ЗДТГ, Хөдөө аж ахуй хөгжлийн ирээдүй" ОНӨХХК/*
- *Нягтлан бодох бүртгэлийг холбогдох стандарт, хууль тогтоомжийн дагуу зохих ёсоор хөтөлж, баталгаажуулаагүй буюу үндсэн хөрөнгийн тооллого хийгээгүй, үндсэн хөрөнгөнд бүртгэлтэй барилга, тоног төхөөрөмж, тавилга эд хогшил зэрэг нийт 62 нэр төрлийн хөрөнгө элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн хөрөнгийг актлах, дахин үнэлэх асуудлыг холбогдох эрх бүхий байгууллагад хандан шийдвэрлүүлээгүй, “Тэшиг-Ус” ОНӨААТҮГ-т ашиглагдаж байгаа ухаалаг худаг 15.0 сая,*

цэвэрлэх байгууламж тоног төхөөрөмж 150.0 сая, халаалтын зуух тогоо 878.2 сая, уурын зуухны өргөтгөл 19.0 сая төгрөгийн хөрөнгүүд бүртгэлтэй, мөн байгууламжийг тоног төхөөрөмжөөр бүртгэж, элэгдлийн зардлыг буруу байгуулсан, үндсэн хөрөнгийн дансанд 13 нэр төрлийн 3 138 700 төгрөгийн 29 ширхэг бараа материалыг бүртгэсэн гэх мэт нийт 12,766.6 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж, албан шаардлага хүргүүлсэн. /Могод сумын ИТХ, Хангал сумын ИТХ, Булган аймгийн Засаг даргын тамгын газар, Могод сумын ЗДТГ, Сайхан сумын ИТХ, Сайхан сумын ЗДТГ, Тэшиг сумын ЗДТГ, Хангал сумын ЗДТГ/

- *Хөрөнгийн тооллогыг холбогдох хууль, тогтоомжид заасны дагуу хийгээгүй, баримтжуулаагүй, баталгаажуулаагүй 138.4 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага хүргүүлсэн. /Дашинчилэн сумын ЗДТГ, Орхон сумын ИТХ, Сайхан сумын ИТХ, Хишиг-Өндөр сумын ЗДТГ/*
- *Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой буюу элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн хөрөнгийн шийдвэрийг гаргаагүй, үндсэн хөрөнгийн дансанд анхны өртгөө элэгдлээрээ нөхсөн 22 нэр төрлийн 30 ширхэг 6438.9 төгрөгийн хөрөнгө бүртгэлтэй, үндсэн хөрөнгийн дансанд цагдаа гэсэн нэртэй 2022 онд орлогод бүртгэсэн 139,9 мянган төгрөгийг хөрөнгийн элэгдэл бодоогүй, тайлант онд 6,926.0 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 144.7 сая төгрөгийн бараа материалын жилийн эцсийн тооллого хийгээгүй гэх мэт 7,077.3 сая төгрөгийн албан шаардлага, зөвлөмж хүргүүлсэн. /Тэшиг -ус ОНӨҮГ/*

3.5.7 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл 10,751.5 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 1,886.4 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №8. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

/сая.төг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Өглөг	8,862.51	10,737.69	1875.18
Ажилчидтай холбоотой өглөг	91.81	91.87	0.06
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	5.6	863.91	858.31
Татаас, санхүүжилт, шилжүүлгийн өглөг	0	0	0.00
Зээлийн хүүгийн өглөг	0	0	0.00
Бусад өглөг	8,765.10	9,781.91	1016.81
Байгууллагад төлөх өглөг	8,528.80	9,437.01	908.21
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	14.9	126.177	111.28
Татварын өглөг /ТӨҮГ/	196.7	128.17	-68.53
НДШ-ийн өглөг /ТӨҮГ/	0	0	0.00
Дансны өглөг /ТӨҮГ/	24.7	90.55	65.85
Урьдчилж орсон орлого	2.6	13.81	11.21
Бусад урьдчилж орсон орлого	2.6	13.81	11.21
Дүн	8,865.11	10,751.50	1886.39
Үүнээс байгууллагаар			0.00
ОНӨҮГ	8,415.30	6,442.08	-783.46
Төрийн сан	1.70	1,139.80	-1.70
Төсөвт байгууллага	448.12	2,396.89	1898.82
Төсөл, сан	-	772.73	772.74

Дүн	8,865.11	10,751.50	1,886.39

Эх сурвалж: Аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нийт өр төлбөрийн өр төлбөрийн үлдэгдлийн 59.9 хувь буюу 6,442.0 сая төгрөг нь ОНӨҮГ-т, 22.8 хувь буюу 2,396.8 сая төгрөг нь төсөвт байгууллагад, 10.2 хувь буюу 1,139.8 сая төгрөг нь төрийн санд, 7.1 хувь буюу 77.4 сая төгрөг нь төсөл, санд үлдэгдэлтэй байна.

Насжилт 5 жилээс дээш жил болсон эзэн холбогдолгүй, хуулийн байгууллагад шилжүүлээд шийдэгдээгүй 1 төсөвт байгууллагын 165.5, гамшгаас хамгаалах сангийн 6.1, 2015 онд үүссэн Бугат сумын ОНХС-гийн 2.5, ХХС-гийн 1.2 сая төгрөгийн өглөгүүд бүрэн барагдаагүй үлдэгдэлтэй байна.

Энэ нь тухайн байгууллагын дарга, нягтлан бодогч нар солигдсонтой холбогдуулан өмнөх онуудад өглөг үүссэн шалтгааныг мэдэхгүй, ажил хүлээлцэх ажлыг хангалтгүй зохион байгуулсантай холбоотой байна.

Богино хугацаат өр төлбөр нэмэгдэхэд голчлон улсын төсвийн орлогын гүйцэтгэлээс шалтгаалан 2025 оны 10 сараас зардлын зарцуулалтын эрхийг хязгаарласнаас шалтгаалан төсөвт байгууллагад шинээр өр, төлбөр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт №9 Урт хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэл */сая.төг/*

Урт хугацаат зээл	13,280.26	12,855.83	-424.43
Төрийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдийн зээл	13,280.16	12,855.70	-424.46
Нөөц /өр төлбөр/ /ТӨҮГ/	0.1	0.13	0.03
Дүн	13,280.26	12,855.83	-424.43
Үүнээс байгууллагаар			0.00
ОНӨҮГ	150.50	150.50	0.00
Төрийн сан	13,129.76	12,705.33	-424.42
Төсөвт байгууллага	-	-	0.00
Төсөл, сан	-	-	0.00
Дүн	13,280.26	12,855.84	-424.42

Эх сурвалж: Булган аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Урт хугацаат зээлийн өр 12,855.8 сая төгрөг болж 424.4 сая төгрөгөөр буурсан нь MON1907 зээл төлөгдөж дууссан нь голчлон нөлөөлсөн байна.

Тайлант онд дамжуулан олгох зээлийн төлөлтийг 2025 оны 02 дугаар сарын 17-ны өдөр MON2301 зээлийн эргэн төлөлтийг 148.7, MON1907 зээлийн эргэн төлөлтийг 107.7, MON3713 1,071,6 сая төгрөгөөр буюу нийт 1,328.2 сая төгрөгийн зээл төлж, жилийн эцэст MON1907 зээл бүрэн дууссан байна.

Азийн хөгжлийн банкны Зүүн өмнөд говийн хот байгуулалт, хилийн ойролцоо суурин газруудын хөгжлийн төслийн зээл нь долларын зээл бөгөөд оны эхний ханш 3420.25 төгрөг, оны эцэст ханш 3556.66 төгрөг болж, ханшийн зөрүүгийн гарзыг 453.2 сая төгрөгөөр тооцож бүртгэсэн байна.

<u>Аудитын илрүүлэлт:</u>

Өглөгийн данстай холбоотой нийт 541.7 сая төгрөгийн 17 алдаа, зөрчил илрүүлснээс 91.7 сая төгрөгийн 3 алдааг аудитын явцад залруулж, 74.2 сая 4 албан шаардлага 376.2 сая төгрөгийн зөрчилд 10 зөвлөмж хүргүүлсэн. Тухайлбал:

- *Булган сумын 2024-2025 оны халаалтын улирал эхэлж байгаатай холбогдуулан үйл ажиллагааг хэвийн явуулах зорилгоор аймгийн Засаг даргатай 2024 оны 09 дүгээр сарын 25-ны өдрийн А/648 дугаартай гэрээг*

байгуулж аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгөнөөс 500.0 сая төгрөгийн гэрээг эргэн төлөх нөхцөлтэйгөөр зээл авсан ч хуваарийн дагуу төлөлт хийгээгүй, өглөг барагдуулаагүй. /Булган мээж ОНӨХХК /

- *Ерөнхий боловсролын сургуулийн тогтмол зардлын өглөг үүсгэсэн 41.0 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж хүргүүлсэн. /Бугат сумын ЗДТГ, Дашинчилэн сумын ЗДТГ/*
- *Өмнөх онд аудитлагдаагүй өглөгийг жилийн эцэст хэвээр тайлагнасан. /Сайхан сумын ОНХС/*
- *Өр төлбөрийн үлдэгдлийг тооцооны үлдэгдлийн баталгаатай тулган баталгаажуулахад 3 зээлдэгчийн зөрүүтэй байна./Тэшиг сумын ХХС*
- *НӨАТ-ын өглөгийг барагдуулаагүй байна."Ингэт дөл" ОНӨААТҮГ*

3.4.8 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 142,592.53 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 5,332.1 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №10. Засгийн газрын хувь оролцоо */сая.төг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	38,616.86	38,610.93	-5.93
Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	2,562.85	2,568.78	5.93
Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/	0	0	0.00
Хуримтлагдсан үр дүн	85,995.71	91,273.11	5,277.40
Өмнөх үеийн үр дүн	65,837.13	86,872.66	21,035.52
Тайлант үеийн үр дүн	20,158.57	4,400.46	-15,758.12
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	10,084.98	10,139.70	54.72
Дүн	137,260.40	142,592.53	5,332.12

Эх сурвалж: Булган аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын оруулсан капитал буурч, хуримтлагдсан үр дүнг 5,277.4 сая, хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү 54.7 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэн байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Булган аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Г.Намчинсүрэн гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Ж.Энхцоодол, дарга, тэргүүлэх аудитор Д.Батцогт нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Булган аймаг дахь төрийн аудитын газарт 2026 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрийн 01/568 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үр дүнгийн нийт зарлагын дүнг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэлэн, материаллаг байдлын түвшин 1.0 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг аймгийн ТЕЗ-ийн 2024 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн санхүү үр тайлангийн нийт зардлын 82,011.8 сая төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 820.12 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 65 хувиар буюу 533.0 сая төгрөгөөр тогтоосон.

4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг тухайн байгууллагад хамаарал бүхий заалтуудын хүрээнд нягтлан шалгасан.

Хүснэгт №11 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуультай холбоотой илрүүлэлт

/сая төгрөг/

Төрийн хэмнэлтийн хуулийн заалт	Нийт зөрчлийн тоо	Нийт мөнгөн дүн	Албан шаардлага		Зөвлөмж		Төлбөрийн акт	
			Тоо	Мөнгөн дүн	Тоо	Мөнгөн дүн	Тоо	Мөнгөн дүн
ТХТХ 13.1.1.	1	20.82			1	20.82		
ТХТХ 14.5.	4	189.89	4	189.89				
ТХТХ 15.1.4.	2	3.00					2	3.0
ТХТХ 15.1.5.	4	4.00					4	4.00
ТХТХ 15.1.6.	1	5.40					1	5.4
ТХТХ 15.1.7.	1	0.64					1	0.6
ТХТХ 15.1.8.	5	3.71					5	3.7
ТХТХ 8.1.	3	3.21					3	3.2
Нийт дүн	21	230.67	4	189.89	1	20.82	16	20.0

ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой нийт 230.7 сая төгрөгийн зөрчил нь өмнөх оноос 39.9 хувь буюу 153.4 сая төгрөгөөр буурсан үзүүлэлттэй байна.

<u>Аудитын илрүүлэлтийг байгууллагаар дурдвал:</u>

- *Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1-д "Цэргийн алба хаагч, прокурор, гадаадын иргэний хяналтын улсын байцаагч, гаалийн улсын байцаагчаас бусад албан хаагч төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр дүрэмт хувцас худалдан авахыг хориглоно." гэсэн заалтыг зөрчин нийт 3.21 сая төгрөгийг зарцуулсан зөрчилд төлбөрийн акт тогтоосон. /Бүрэгхангай сумын ЗДТГ, Дашинчилэн сумын ЗДТГ, Рашаант сумын ЗДТГ/*
- *Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15.1.8-д "байгууллагын төсвөөр биеийн тамир, спортын уралдаан тэмцээн зохион байгуулах" гэсэн заалтыг зөрчин нийт 3.71 сая төгрөгийг зарцуулсан зөрчилд*

төлбөрийн акт тогтоосон. /Рашаант сумын ЗДТГ, Гурванбулаг сумын ЗДТГ, Гурванбулаг сумын ИТХ, Баяннуур сумын ЗДТГ/

- *Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15.1.7-д "байгууллагын төсвөөр согтууруулах ундаа худалдан авах" гэсэн заалтыг зөрчин 0.5 сая төгрөгийг зарцуулсан зөрчилд төлбөрийн акт тогтоосон. /Баян-Агт сумын ЗДТГ/*
- *Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15.1.6-д "нөөцлөх шаардлагатай бараа, материалыг үр ашиггүй удаан хадгалах, шаардлагагүйгээр их хэмжээгээр бараа, материал бэлтгэх, нөөцлөх;" гэсэн заалтыг зөрчсөн зөрчилд 5.4 сая төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлсэн /Аймгийн ЗДТГ/*
- *Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15.1.5-д "төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авах;" гэсэн заалтыг зөрчин нийт 4.0 сая төгрөгийг зарцуулсан зөрчилд төлбөрийн акт тогтоосон. /Дашинчилэн сумын ИТХ, Дашинчилэн сумын ЗДТГ, Сэлэнгэ сумын ЗДТГ, Хишиг-Өндөр сумын ЗДТГ/*
- *Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15.1.4-д "Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Улсын Их Хурлаас баталсан хууль тогтоомж, Засгийн газрын болон аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын шийдвэр, тэдгээрийн хэрэгжилт, цаг үеийн шинжтэй мэдээ, мэдээллийг олон нийтэд хүргэх, сурталчлан таниулахаас бусад зорилгоор байгууллага, хамт олныг сурталчлах, салбарын болон байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой нэвтрүүлэг, контент, баримтат болон цуврал киноны уран бүтээл зэргийг санхүүжүүлэх" гэсэн заалтыг зөрчин 3.0 сая төгрөгийг зарцуулсан зөрчилд төлбөрийн акт тогтоосон./Баян-Агт сумын ЗДТГ, Бугат сумын ЗДТГ/*
- *Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 14.5.-д "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу зохион байгуулах худалдан авах ажиллагааны сонгон шалгаруулалтыг цахимаар зарлана." гэж заасныг зөрчсөн нийт 189.9 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага хүргүүлсэн./Дашинчилэн ОНХС, Хишиг-Өндөр сум ИТХ, Дашинчилэн ЗДТГ, Хишиг-Өндөр ЗДТГ/*
- *Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 13.1.1-д "батлагдсан төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааг жил бүрийн 05 дугаар сарын 31-ний өдрийн дотор бүрэн дуусгах;" гэсэн заалтыг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй зөрчилд зөвлөмж хүргүүлсэн. /Баян-Агт ЗДТГ/*

4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аймгийн ТЕЗ нь 2024 оны шилэн дансанд мэдээлсэн 154 мэдээллээс 11 мэдээг хугацаа хоцроож мэдээлсэн нь шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар

зүйлийн 6.1.1, 6.1.2, 6.1.5 дахь заалтуудыг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Аудитын илрүүлэлт:

ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудаас 83 байгууллага шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулах мэдээллийг оруулаагүй, хугацаа хоцроосон нийт 3,574.4 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн. Үүнээс 28 байгууллагад 2,284.4 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж, 3 байгууллагад 1,289.9 сая төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлж, 2 байгууллагад албан үүргээ биелүүлээгүй зөрчилд хариуцлага тооцох албан шаардлагыг тус тус хүргүүлсэн байна.

Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотойгоор илэрсэн зөрчил өмнөх онтой харьцуулахад 5,221.2 сая төгрөг буюу 35 хувиар буурсан байна.

4.6.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох зарим заалттай нийцэж харин бусад хууль тогтоомжийн зарим заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

Аудитын илрүүлэлт:

- *Зураг, төсөвгүй, худалдан авах ажиллагааны тендер зарлаагүйгээр Цагдаагийн кубоны засварын ажлыг нийт 54.1 сая төгрөгөөр гүйцэтгэсэн нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна. /Сэлэнгэ сумын ЗДТГ/*
- *Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг зөрчин тэмцээн зохион байгуулж "Жудо" бөхийн тэмцээнд 2.0 , "Шагайн харваа" тэмцээнд 1.8 сая төгрөгийг тус тус зарцуулсан нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. /Баян-Агт ЗДТГ, Бугат сумын ЗДТГ/*
- *Баян-Агт сумын ИТХ-ын даргын 2025.01.22-ны өдрийн А/07 тоот захирамжаар сумын ИТХ-ын бүтэц орон тоог батлахдаа нийт орон тоонд 6 Иргэдийн нийтийн хурлын даргалагчийг хурлын албаны орон тоонд оруулан баталсан байна. /Баян-Агт ИТХ/*
- *Иргэдийн нийтийн хурал даргалагч нарт урамшуулал сар бүр 400.0 мянган төгрөгийг олгохдоо анхан шатны баримт буюу хуралдааныг удирдан явуулах, хуралдааны шийдвэрийг албажуулан гарын үсэг зурах, дараагийн хуралдааны зохион байгуулалтын бэлтгэлийг хангах үүргээ биелүүлсэн гэх хангалттай зохистой нотлох баримтгүйгээр нийт 3.4 сая төгрөгийг олгосон нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна./Баян-Агт ИТХ, Сэлэнгэ сумын ИТХ/*
- *ОНХС-гийн журмын 4.4-д заасан чиг үүрэг үндсэн чиглэлд заагаагүй 1 төсөл арга хэмжээ буюу төрийн албан хаагчийн орон сууцны тохижилт төсөл арга хэмжээнд 7.0 сая төгрөгийг батлуулан хэрэгжүүлсэн нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. /Баян-Агт /ОНХС/*
- *Сангийн зээлдэгч нь төслийг зориулалтын дагуу хэрэгжүүлж, зээл, зээлийн хүүгийн төлбөрийг гэрээний үүргийн дагуу төлж, төслийн талаарх тайланг сумын иргэд, олон нийтэд тайлагнаагүй нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. /Баян-Агт ХХС, Бугат ХХС/*

4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.7.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудит хийгдээгүй болно.

4.7.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар хүргүүлсэн албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтийн тайланг 2025 оны 11 дүгээр сарын 14-ний өдрийн 01/1887 албан тоот бичгээр ирүүлсэн.

Хүснэгт №12. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитаар		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	0	0	0	0	0
Албан шаардлага	1	110.40	1	110.40	100
Зөвлөмж	5	0.00	5	0.00	100
Нийт дүн	6	110.40	6	110.40	100

4.8 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжсэн төсөл арга хэмжээний үр дүнд бий болсон 2,474.0 сая төгрөгийн хүлэмжийг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2024 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрийн А/437 тоот тушаалаар Булган аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын хөрөнгөнд бүртгэх тушаалаар тухайн байгууллага бүртгэлд авсан.

Булган аймгийн ИТХ-ын 2024 оны 07 дугаар сарын 30-ны өдрийн тогтоолоор дээрх хөрөнгийг “Хөдөө аж ахуй-Хөгжлийн ирээдүй” ОНӨААТҮГ бүртгэн авч тухайн хөрөнгө 2 байгууллагад давхар бүртгэлтэй байгаад анхаарч холбогдох шийдвэрийг гаргаж Засгийн газрын нэгдсэн тайланд үнэн зөв илэрхийлэх шаардлагатай байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

5.1 Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн үр дүн

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд төсвийн шууд захирагчийн 45, орон нутгийн тусгай сан 38, орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгж 11, төсвийн төвлөрүүлэн захирагч 17 нийт 111 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 50 санхүүгийн тайланд дүгнэлт гаргаж, 61 санхүүгийн тайланг түүвэрт хамруулсан.

Аудитаар нийт 50 байгууллагын санхүүгийн тайланд өгсөн дүгнэлтийн 34 өөрчлөлтгүй, 6 хязгаарлалттай, 1 санал дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан.

Хүснэгт №13 ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн үр дүн

Төсөв захирагчийн хэлбэр	Байгууллага нэгжийн тоо			Гаргасан санал дүгнэлтийн хэлбэр			
	Аудитад хамрагдах	Үүнээс: аудит хийсэн хэлбэр					
		Дүгнэлт гаргах	Түүвэрт	Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалтай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
ТШЗ	45	24	21	15	8		1

ОНТС	38		38			
ОНӨААТ ҮГ	11	9	2	8	1	
ТТЗ	17	17		11	6	
Нийт дүн	111	50	61	34	15	1

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 33,901.3 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 6,946.5 сая төгрөгийн алдааг аудитын явцад залруулж, 155.3 сая төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 13,742.8 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага, 13,056.7 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өгч, 7 албан тушаалтад хариуцлага тооцуулах албан шаардлага хүргүүлсэн.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудлаар нийт 6,345.8 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс 13.9 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 2,159.4 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага, 4,079.5 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өглөө.

5.2 Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн үр дүн

Аудитаар 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам"-ын дагуу ирүүлээгүй алдааг[1] залруулсан.

Аудитаар нийт 28,808.5 сая төгрөгийн зөрчил[2] илэрснээс 28,808.5 сая төгрөгийн зөрчилд 6 зөвлөмж өглөө.

5.2.1 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Санхүүгийн тайлангийн үзэл баримтлалтай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Сангийн сайдын 2025 оны 03 дугаар тогтоолоор "Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам" шинэчлэгдсэн, сургууль, боловсрол, ЭМТ гүйцэтгэлд суурилан санхүүжих болсонтой холбоотойгоор аймгийн Засаг даргын 2020 оны 09 дүгээр сарын 29-ний өдрийн баталсан НБББББ-ийг шинэчлэх нөхцөл байдал үүссэн нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Нягтлан бодох бодлогын баримт бичгийг байгууллагын онцлогт тохируулан нягтлан бодох бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, заавар нийцүүлэн шинэчлэх.

2. Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сан

Илрүүлэлт

Сумдын жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сангаас зээл олгох эрх зүйн шийдвэр, журамгүйгээр багийн Иргэдийн нийтийн хурлаар хэлэлцүүлэн олгож

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,
[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

байгаа нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Сумдын ЖДҮДС-гаас зээл олгох нийтлэг журмыг батлах чиглэл өгч, хэрэгжилтийг хангуулах.

3. Авлага данстай холбоотой.

Илрүүлэлт

Зарим сумын Ерөнхий орлогын дансанд эзэн холбогдогч нь тодорхойгүй 5 жилээс дээш насжилттай нийт 93.6 сая төгрөгийн авлага тайлагнагдсаар байгаа нь санхүүгийн тайлангийн аудитын ангилал, оршин байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Эзэн холбогдогчгүй авлагын холбогдох нотлох баримтыг бүрдүүлэн шат дараатай арга хэмжээ авч ажиллах.

4. Санхүүгийн тайлагналтай холбоотой.

Илрүүлэлт

Татан буугдсан Аймгийн нөөцийн газарт 0.02 сая төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн, 93.2 сая төгрөгийн бараа материал, 42.4 сая төгрөгийн авлага, 18.0 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 162.7 сая төгрөгийн өглөг бүртгэлтэй байгаа нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.2, 78.1-д заасан заалт, санхүүгийн тайлангийн аудитын эрх ба үүрэг, оршин байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Аймгийн нөөцийн газрын өмч хөрөнгө, өр авлагыг эцэслэн шийдвэрлэж, дуусгалын тайланг бэлтгэж холбогдох байгууллагад хүргүүлэн, татан буулгах арга хэмжээг хуулийн дагуу авч хэрэгжүүлж, үр дүнг тайлагнах.

5. Санхүүгийн тайлагналтай холбоотой.

Илрүүлэлт

Жаргалант хүүхдийн зуслангийн 28.9 сая төгрөгийн бараа материал, 1,628.2 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байгаа нь санхүүгийн тайлангийн аудитын эрх ба үүрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Орон нутгийн өмчийн газартай хамтран холбогдох шийдвэрийг гаргах, хэрэгжилтийг хангуулан ажиллах.

6. Дотоод хяналттай холбоотой.

Илрүүлэлт

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 24,133.1 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн, "Тохижилт үйлчилгээний анги"-ийн 2,621.4 сая төгрөгийн хөрөнгийн дүн санхүүгийн тайлангийн аудитаар баталгаажаагүй, нийт 26,754.5 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.10, 37 дугаар зүйлийн 37.1.1, 37.1.5, Засгийн газрын 2023 оны 444 дүгээр тогтоолоор баталсан "Төрийн сангийн үйл ажиллагааны

журам”-ын 3 дугаар зүйлийн 3.9.7-д заасан заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж:</u>

Аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын алдаа зөрчлийг бууруулахад анхаарч, үр дүнг сайжруулах талаар тодорхой арга хэмжээ авч ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2026 оны 11 дугаар сарын 14-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		НББ-ийн бодлогыг буруу хэрэгжүүлсэнтэй холбоотой		Математик тооцоололтой холбоотой		Үнэлэс			
											Залруулсан		Залруулаагүй	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Булган аймгийн ТЕЗ	1	-			1	-					1	-		
Булган аймгийн ТЕЗ дүн	1	-			1	-					1	-		
Баян-Агт сумын Засаг дарга	1	180.03	0	-	1	180.03					1	180.03		
Булган аймгийн Бугат сумын Засаг дарга	2	9.95	1	4.25	1	5.70					2	9.95		
Булган аймгийн Булган сумын Засаг дарга	1	59.00	1	59.00							1	59.00		
Булган аймгийн Бүрэгхангай сумын Засаг дарга	2	1.97	2	1.97							2	1.97		
Булган аймгийн Орхон сумын Засаг дарга	1	14.75	1	14.75							1	14.75		
Булган аймгийн Тэшиг сумын Засаг дарга	1	44.20					1	44.20			1	44.20		
ТТЗ-ийн дүн	**8**	**309.90**	**5**	**79.97**	**2**	**185.73**	**1**	**44.20**			**8**	**309.90**		
Булган аймгийн Бугат сумын ойн анги	2	1.48			2	1.48					2	1.48		
Илчит хутаг" ОНӨААТҮГ	1	15.42					1	15.42			1	15.42		
Тэшиг-Ус" ОНӨААТҮГ	1	7.86							1	7.86	1	7.86		
Хутаг-Өндөр суман дахь сум дундын ойн анги	1	0.10	1	0.10							1	0.10		
ОНӨҮГ-ын дүн	**5**	**24.86**	**1**	**0.10**	**2**	**1.48**	**1**	**15.42**	**1**	**7.86**	**5**	**24.86**		
Булган аймгийн Баяннуур сумын ОНХС	1	38.99			1	38.99					1	38.99		
Булган аймгийн Бугат сумын ОНХС	1	204.50			1	204.50					1	204.50		
Булган аймгийн Гурванбулаг сумын ОНХС	1	11.12	1	11.12							1	11.12		
Булган аймгийн Дашинчилэн сумын ОНХС	2	105.30	2	105.30							2	105.30		
Булган аймгийн Дашинчилэн сумын ХХС	1	51.39			1	51.39					1	51.39		
Булган аймгийн Орхон сумын ХХС	1	3.66	1	3.66							1	3.66		
Булган аймгийн Сайхан сумын ОНХС	3	1,704.64					3	1,704.64			3	1,704.64		
Булган аймгийн Тэшиг сумын ОНХС	2	1,142.42					2	1,142.42			2	1,142.42		

Булган аймгийн Хангал сумын ОНХС	1	798.69					1	798.69			1	798.69		
Хялганат тосгоны орон нутгийн хөгжлийн сан	2	167.26			1	2.90	1	164.36			2	167.26		
ОНТС-гийн дүн	**15**	**4,227.97**	**4**	**120.08**	**4**	**297.78**	**7**	**3,810.11**			**15**	**4,227.97**		
Байгаль орчны газар	6	189.78					6	189.78			6	189.78		
Бугат сумын ЗДТГ	1	0.00			1	-		-			1	-		
Баяннуур сумын ЗДТГ	2	37.70	2	37.70				-			2	37.70		
Баяннуур сумын ИТХ	1	0.39		-			1	0.39			1	0.39		
Булган аймгийн ЗДТГ	1	226.30		-			1	226.30			1	226.30		
Могод сумын ИТХ	3	0.49	2	0.19	1	0.30		-			2	0.19		
Хангал сумын ИТХ	1	0.48	1	0.48		-		-			1	0.48		
Хишиг-Өндөр ИТХ	1	0.79		-		-	1	0.79			1	0.79		
Хялганат тосгон дахь сум дундын ойн анги	2	8.43	1	3.24	1	5.18		-			2	8.43		
Хялганат тосгоны захирагчийн аж	2	161.48	1	20.00	1	141.48		-			2	161.48		
Булган сумын ЗДТГ	1	10.00	1	10.00		-		-			1	10.00		
Булан сумын ИТХ	1	88.77		-	1	88.77		-			1	88.77		
Бүрэгхангай сумын ЗДТГ	2	6.25	2	6.25		-		-			2	6.25		
Бүрэгхангай сумын ЗДТГ	1	6.60		-	1	6.60		-			1	6.60		
Гурванбулаг сумын ЗДТГ	2	127.53	2	127.53		-		-			2	127.53		
Гурванбулаг сумын ЗДТГ	1	3.37		-	1	3.37		-			1	3.37		
Дашинчилэн сумын ЗДТГ	1	100.88		-	1	100.88		-			1	100.88		
Могод сумын ЗДТГ	2	100.04	1	80.85	1	19.19		-			2	100.04		
Орхон сумын ЗДТГ	1	1.00	1	1.00		-		-			1	1.00		
Орхон сумын ЗДТГ	1	0.25	1	0.25		-		-			1	0.25		
Сайхан сумын ЗДТГ	1	8.39		-	1	8.39		-			1	8.39		
Сайхан сумын ЗДТГ	1	1.83		-	1	1.83		-			1	1.83		
Тэшиг сумын ЗДТГ	3	1132.58		-		-	3	1,132.58			3	1,132.58		
Тэшиг сумын ЗДТГ	2	100.81		-	2	100.81					1	100.81		
Хангал сумын ЗДТГ	1	2.46		-	1	2.46					1	2.46		
Хишиг-Өндөр сумын ЗДТГ	2	67.20	1	32.41	1	34.78					1	34.78		
ТШЗ-ийн дүн	**43**	**2,383.77**	**16**	**319.91**	**15**	**514.03**	**12.00**	**1,549.83**			**40**	**2,351.05**		
Нийт дүн	**72**	**6946.50**	**26**	**520.06**	**24**	**999.02**	**21**	**5419.56**	**1**	**7.86**	**69**	**6913.78**	**0**	**0**

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/Сая төгрөг/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Аймгийн ТЕЗ	4	28,805.5					4	28,805.5				
ТЕЗ-ийн дүн	**4**	28,805.5					**4**	28,805.5				
Баян-Агт сумын Засаг дарга	2	21.23					2	21.23				
Булган аймгийн Баяннуур сумын Засаг дарга	3	75.30			1	3.10	2	72.20				
Булган аймгийн Бугат сумын Засаг дарга	3	12.31			1	2.38	2	9.93				
Булган аймгийн Булган сумын Засаг дарга	3	15.89					2	15.89	1			
Булган аймгийн Бүрэгхангай сумын Засаг дарга	5	13.01	3	2.98	1	10.02	1	-				
Булган аймгийн Гурванбулаг сумын Засаг дарга	3	0.83	2	0.83			1	-				
Булган аймгийн Дашинчилэн сумын Засаг дарга	2	79.09					2	79.09				
Булган аймгийн Могод сумын Засаг дарга	2	46.33			1	8.37	1	37.97				
Булган аймгийн Орхон сумын Засаг дарга	1	49.29					1	49.29				
Булган аймгийн Рашаант сумын Засаг дарга	3	13.10	1	5.83	1	0.19	1	7.09				
Булган аймгийн Сайхан сумын Засаг дарга	1	23.62					1	23.62				
Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын Засаг дарга	5	26.55	2	1.34	1	11.80	2	13.41				
Булган аймгийн Тэшиг сумын Засаг дарга	2	12.70					2	12.70				
Булган аймгийн Хангал сумын Засаг дарга	2	78.42					2	78.42				
Булган аймгийн Хишиг-Өндөр сумын Засаг дарга	6	57.65	3	37.00			3	20.65				
Булган аймгийн Хутаг-Өндөр сумын Засаг дарга	3	85.58					3	85.58				
Хялганат тосгоны захирагч	2	28.26			1	7.96	1	20.31				
ТТЗ-ийн дүн	**48**	**639.15**	**11**	**47.97**	**7**	**43.82**	**29**	**547.36**	**1**			
"Эмийн цэцэглэн" Өрхийн эрүүл мэндийн төв	1	1.65			1	1.65						
Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын "Ингэт дөл" ОНӨААТҮГ	2	17.85					2	17.85				
Булган мээж" ОНӨХХК	6	440.49			3	178.99	3	261.50				
Илчит хутаг" ОНӨААТҮГ	4	2371.90			3	1,941.92	1	429.97				
Тэшиг-Ус" ОНӨААТҮГ	3	0.94	2	0.44			1	0.50				
Хөдөө аж ахуй хөгжлийн ирээдүй" ОНӨХХК	7	201.68	2	1			5	200.68				
Хутаг-Өндөр суман дахь сум дундын ойн анги	2	12.97					2	12.97				
ОНӨҮГ-ын дүн	**25**	**3047.47**	**4**	**1.44**	**7**	**2,122.56**	**14**	**923.47**				
Булган аймгийн Баяннуур сумын ОНХС	1	30.0					1	30.00				
Булган аймгийн Баяннуур сумын ХХС	1	143.7					1	143.70				
Булган аймгийн Бүрэгхангай сумын ОНХС	6	11.0	2	2.02	1	8.98	3	-				

Булган аймгийн Гамшигаас хамгаалах сан	2	59.4					2	59.43				
Булган аймгийн Гурванбулаг сумын ОНХС	1	19.5			1	19.50						
Булган аймгийн Дашинчилэн сумын ОНХС	1	138.0			1	138.00						
Булган аймгийн Дашинчилэн сумын ХХС	1	174.4					1	174.36				
Булган аймгийн Орхон сумын ХХС	1	86.4					1	86.44				
Булган аймгийн Рашаант сумын ОНХС	2	34.4					2	34.40				
Булган аймгийн Рашаант сумын ХХС	1	6.7					1	6.67				
Булган аймгийн Сайхан сумын ОНХС	2	703.8			1	65.23	1	638.61				
Булган аймгийн Сайхан сумын ХХС	2	8.0					2	7.96				
Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын ОНХС	2	97.6					2	97.60				
Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын ХХС	1	62.6					1	62.61				
Булган аймгийн Тэшиг сумын ХХС	3	27.6			1	-	2	27.64				
Булган аймгийн Хангал сумын ОНХС	4	95.9			1	39.96	2	55.96	1	0		
Булган аймгийн Хишиг-Өндөр сумын ОНХС	2	16.4					2	16.40				
Булган аймгийн Хишиг-Өндөр сумын ХХС	1	130.0					1	130.00				
Булган аймгийн Хутаг-Өндөр сумын ОНХС	3	0.6	1	0.17			2	0.41				
ОНТС-гийн дүн	**37**	**1846.0**	**3**	**2.191**	**6**	**271.66**	**27**	**1,572.19**	**1**	**0**		
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗАР	6	16.6	3	7.40	3	9.19						
Бугат сумын ЗДТГ	7	24.6	4	3.16	2	15.08	1	6.40				
Булган аймгийн Баян-Агт сумын ЗДТГ	8	46.9	3	12.59	3	23.27	2	11.05				
Булган аймгийн Баяннуур сумын засаг даргын тамгын газар	3	12.5	1	0.90	1	9.33	1	2.26				
Булган аймгийн Баяннуур сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	2	13.6	1	0.40	1	13.20						
Булган аймгийн Дашинчилэн сумын ИТХурал	5	10.2	2	2.45	2	7.70	1	-				
Булган аймгийн засаг даргын тамгын газар	11	724.3	3	20.43	6	262.84	2	441.03				
Булган аймгийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	5	99.2			2	40.84	3	58.40				
Булган аймгийн Могод сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	2	3.5			2	3.49						
Булган аймгийн Орон нутгийн өмчийн газар	2	0.3	1	0.08			1	0.20				
Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	1	15.6			1	15.64						
Булган аймгийн Хангал сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	4	9.3			2	2.84	2	6.44				
Булган аймгийн Хишиг-Өндөр сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	3	22.8			2	22.80	1	-				
Булган аймгийн Хялганат тосгоны захирагчийн ажлын алба	5	10.9	4	3.95	1	7.00						
Булган сумын ЗДТГ	3	2.9	3	2.90								
БУЛГАН СУМЫН ИТХУРАЛ	2	2.2	2	2.15								
Бүрэгхангай сумын ЗДТГ	4	5.9	2	0.72			2	5.16				
БҮРЭГХАНГАЙ СУМЫН ИТХ	2	1.2	1	0.40			1	0.80				

Гурванбулаг сумын ЗДТГ	4	5.3	1	1.00	1	2.26	1	1.99	1		
ГУРВАНБУЛАГ СУМЫН ИТХ	1	0.4	1	0.38							
Дашинчилэн сумын ЗДТГ	8	59.6	2	2.45	4	56.73	2	0.45			
Могод сумын ЗДТГ	5	63.9	1	1.39	3	58.46	1	4.00			
НХҮХ-ИЙН ХАРЪЯА СУВИЛАЛЫН ЯСЛИ	1	7.5					1	7.51			
ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ГАЗАР	3	12.2	2	4.78			1	7.42			
Орхон сумын ЗДТГ	5	7484.2	1	0.94	3	7,078.56	1	404.67			
ОРХОН СУМЫН ИТХ	2	86.1	1	0.50	1	85.65					
Рашаант сумын ЗДТГ	2	1.5	1	1.54			1	-			
Сайхан сумын ЗДТГ	10	3586.1	8	15.12	1	3,464.12	1	106.85			
САЙХАН СУМЫН ИТХ	5	74.2	3	0.72	1	52.82	1	20.65			
САНХҮҮГИЙН ХЯНАЛТ АУДИТЫН АЛБА	5	6.8			1	0.85	4	6.00			
Сэлэнгэ сумын ЗДТГ	3	12.7	1	1.54			2	11.20			
Тэшиг сумын ЗДТГ	10	8712.5			2	2.15	8	8,710.36			
ТЭШИГ СУМЫН ИТХ	3	4.4					3	4.38			
Хангал сумын ЗДТГ	11	205.1	6	14.37	3	33.18	2	157.56			
Хишиг-Өндөр сумын ЗДТГ	6	38.2	2	1.47	3	36.74	1	-			
Хутаг-Өндөр сумын ЗДТГ	1	38.9					1	38.90			
ТШЗ-ийн дүн	**160**	**21,422.14**	**60**	**103.73**	**51**	**11,304.73**	**48**	**10,013.68**	**1**		
Нийт дүн	**274**	**55,763.31**	**78**	**155.33**	**71**	**13,742.78**	**122**	**41,865.2**	**3**	**0**	**0**	**0**

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая.төг/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцох	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил										
Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын "Ингэт дөл" ОНӨААТҮГ							1	105.00		
Булган аймгийн Баяннуур сумын ОНХС							1	-		
Булган аймгийн Баян-Агт сумын ХХС							1	110.00		
Булган аймгийн Бугат сумын ХХС							1	24.69		
Булган аймгийн Сайхан сумын ХХС							1	60.70		
Булган аймгийн ОНХС							1	-		
Булган аймгийн Рашаант сумын ОНХС							1	303.00		
Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын ОНХС							1	752.97		
Булган аймгийн Хишиг-Өндөр сумын Засаг дарга							1	533.60		
Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын Засаг дарга							1	42.00		
Булган аймгийн Сайхан сумын Засаг дарга							1	-		
Булган аймгийн Тэшиг сумын Засаг дарга							1	-		
Булган аймгийн Хутаг-Өндөр сумын Засаг дарга							1	-		
Булган аймгийн Дашинчилэн сумын Засаг дарга							1	-		
Булган аймгийн Гурванбулаг сумын Засаг дарга							1	-		
Булган аймгийн Рашаант сумын Засаг дарга							1	-		
Булган аймгийн Могод сумын Засаг дарга							1	-		
Булган аймгийн Хангал сумын Засаг дарга							1	-		
Хялганат тосгоны захирагч							1	-		
Булган аймгийн Баян-Агт сумын ИТХ							1	6.69		
Булган аймгийн засаг даргын тамгын газар							1	-		
ТЭШИГ СУМЫН ИТХ							1	-		
Тэшиг сумын ЗДТГ							1	-		
Хутаг-Өндөр сумын ЗДТГ							1	-		
ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ГАЗАР							1	338.85		
Бүрэгхангай сумын ЗДТГ							1	-		
ГУРВАНБУЛАГ СУМЫН ИТХ							1	-		
Могод сумын ЗДТГ							1	7.00		
Тэшиг-Ус" ОНӨААТҮГ					1	9.78				
Булган аймгийн Бугат сумын ОНХС					1	873.56				
Булган аймгийн Орон нутгийн өмчийн газар					1	406.60				
Илчит хутаг" ОНӨААТҮГ - Санхүүгийн аудит									1	
Нийт дүн	**32**	**3574.43**			**3**	**1289.94**	**28**	**2284.49**	**1**	**0**
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил										
Аймгийн ТЕЗ	**2**	**0**					**2**			

Баян-Агт сумын Засаг дарга	5	134.10			2	87.12	2	41.44	1	5.54
Булган аймгийн Бугат сумын Засаг дарга	1	12.61					1	12.61		
Булган аймгийн Дашинчилэн сумын Засаг дарга	1	0.00					1	-		
Булган аймгийн Сайхан сумын Засаг дарга	1	0.00					1	-		
Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын Засаг дарга	1	0.00					1	-		
Булган аймгийн Хутаг-Өндөр сумын Засаг дарга	1	0.00					1	-		
Хялганат тосгоны захирагч	2	79.45			1	58.62	1	20.82		
Булган аймгийн Баян-Агт сумын ОНХС	2	7.00			1	7.00	1	-		
Булган аймгийн Баян-Агт сумын ХХС	1	0.00					1	-		
Булган аймгийн Бугат сумын ОНХС	2	0.00					2	-		
Булган аймгийн Бугат сумын ХХС	0	0.00								
Булган аймгийн Булган сумын ОНХС	4	1603.69			3	308.80	1	1,294.89		
Булган аймгийн Булган сумын ХХС	1	8.22			1	8.22				
Булган аймгийн Дашинчилэн сумын ОНХС	2	292.63			1	109.00	1	183.63		
Булган аймгийн Орхон сумын ОНХС	1	752.97					1	752.97		
Булган аймгийн Сэлэнгэ сумын ОНХС	0	0.00								
Хялганат тосгоны орон нутгийн хөгжлийн сан	2	30.00			1	30.00	1	-		
"Эмийн цэцэглэн" Өрхийн эрүүл мэндийн төв	0	0.00								
Булган аймгийн Бугат сумын ойн анги	1	0.00			1	-				
Булган мээж" ОНӨХХК	2	170.15			1	151.25	1	18.90		
Бугат сумын ЗДТГ	2	88.47	1	1.00					1	87.47
Булган аймгийн Баян-Агт сумын ЗДТГ	4	5.83	2	2.64	1	3.20	1	-		
Булган аймгийн Баян-Агт сумын ИТХ	1	3.50			1	3.50				
Булган аймгийн засаг даргын тамгын газар	1	5.40	1	5.40						
Булган аймгийн Могод сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	3	0.00			1	-	2	-		
Булган аймгийн Хялганат тосгон дахь сум дундын ойн анги	2	69.49					2	69.49		
Булган аймгийн Хялганат тосгоны захирагчийн ажлын алба	2	27.00					2	27.00		
Булган сумын ЗДТГ	2	6.52			1	6.52	1	-		
БУЛГАН СУМЫН ИТХУРАЛ	2	32.54			2	32.54				
Бүрэгхангай сумын ЗДТГ	1	1.57	1	1.57						
Гурванбулаг сумын ЗДТГ	1	0.60	1	0.60						
ГУРВАНБУЛАГ СУМЫН ИТХ	1	0.11	1	0.11						
Могод сумын ЗДТГ	3	0.90	1	0.90	1	-	1	-		
ОРХОН СУМЫН ИТХ	0	0.00								
Рашаант сумын ЗДТГ	2	1.22	2	1.22						
Сайхан сумын ЗДТГ	1	9.51			1	9.51				
Сэлэнгэ сумын ЗДТГ	2	54.73	1	0.56	1	54.17				
Нийт дүн	**62**	**3398.21**	**11**	**13.992**	**21**	**869.45**	**26**	**2,421.75**	2	93.01
Бүгд дүн	**94**	**6972.641**	**11**	**13.992**	**24**	**2159.39**	**54**	**4706.24**	**3**	**93.014**

Байгууллагын нэр: Аймгийн ТЕЗ
Байгууллагын РД: 9012419
Хүснэгт А. Зөрчилтэй АГАДҮТ-ын үнэлсэн алдаа, зөрчлийг шийдвэрлэх

ААБ 5.5: АУДИТААР ИЛРҮҮЛСЭН АЛДАА, ЗӨРЧИЛТЭЙ АСУУДЛЫН БҮРТГЭЛИЙН ТӨСӨЛ

Аудитын код: БУА-2026/01/НА-СТА-ТЕЗ
Аудитын нэр: Санхүүгийн тайлангийн аудит
Тайлант хугацаа: 2025.01.01-2025.12.31

2026.04.19

Д/д	АГАДҮТ	АГАДҮТ-ын дэд анги	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Үр дагавар	Мөнгөн дүн	Материаллаг эсэх	Шалгуур үзүүлэлт: Стандарт заалт	Шалгуур үзүүлэлт: Хууль тогтоомжийн заалт	Алдаа зөрчлийн ангилал	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Байгууллагын санал, тайлбар	Аудитын байгууллагаас өгсөн хариу	Асуудлын ангилал	Гаргасан шийдэл
1	Санхүүгийн тайлангийн үзэл баримтлал		Аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам"-ын дагуу иргүүлээгүй байна	Хууль зүй, санхүү, удирдлага алдаатай мэдээллээр хангагдах сөрөг үр дагавартай		Материаллаг бус	УСНББОУС-35, УСНББОУС-20,	Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам	Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой	Залруулсан	Аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан тодруулга бэлтгэх журам"-ын дагуу Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн Finperform цахим системээр нэгтгэсэн. Нэгтгэсэн тайланг тэгэж, мөнгөөр хэмжих Төрийн аудитын газарт өргөн барьсан бөгөөд аудитын явцад Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан тодруулга бэлтгэх журам"-ын дагуу зөвлөмжийн хэлбэр өгсөн болно. Ямар форматаар хэлэх өгсөн асуудал бичих байгаа тул тайланг журмын дагуу бэлтгээгүй гэж бичсэн найруулгыг өөрчлөх.	Аймгийн ТЕЗ-ийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам"-ын дагуу иргүүлээгүй байна гэж найруулгыг зассан.	Санхүүгийн тайлангийн	Залруулсан
2	Санхүүгийн тайлангийн үзэл баримтлал		Хутаг-Өндөр сумын Ойн ангийн үйл ажиллагааны зардлыг аймгийн төсвөөс санхүүжүүлдэг байхад улсын бүртгэлд орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газраар бүртгэлтэй байгаа нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд хангалттай байх баталгаа мэдээллийг хангалтгүй байна	Хууль зүй, санхүү, удирдлага алдаатай мэдээллээр хангагдах сөрөг үр дагавартай		Материаллаг бус	УСНББОУС-1	Төсвийн тухай хуулийн 4.1.38, 6.6.6	Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой	Зөвлөмж	Хутаг-Өндөр сумын төсвийн ерөнхийлөн захирагч, Ойн ангид хамаарах асуудал байна. Үндэслэл болгох буй Төсвийн тухай хуулийн 4.1.38 6.6.6 дахь заалт нь төсвийн шууд захирагчид хамаарах заалт байна.	Асуудлын бүртгэлээс хасч, тайлангийн дараагийн аюхаарах асуудал дээр оруулахаар шийдвэрлэсэн	Нийцлийн аудитын	Асуудлын бүртгэлээс хасах
3	Санхүүгийн тайлангийн үзэл баримтлал		Сангийн сайдын 2025 оны 03 дугаар тогтоолоор "Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам" шинэчлэгдсэн, сургууль, боловсрол, ЭМТ гүйцэтгэлд суурилсан /улсын төсвөөс санхүүждэг/ санхүүжих болсонтой холбоотойгоор аймгийн Засаг даргын 2020 оны 09 дүгээр сарын 29-ний өдрийн баталсан НББББ-ийг шинэчлэх санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх баталгаа мэдээллийг хангалтгүй байна.	Хууль зүй, санхүү, удирдлага алдаатай мэдээллээр хангагдах сөрөг үр дагавартай		Шинж чанарын хувьд материаллаг	УСНББОУС-35, УСНББОУС-20,	Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.1, 20.2.2,	Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой	Зөвлөмж	Аймгийн Засаг даргын 2020 оны 09 дүгээр сарын 29-ний өдөр баталсан Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь Сангийн сайдын 2025 оны 03 дугаар тушаалаар батлагдсан "Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам"-тай зөрчилдөөгүй бөгөөд гүйцэтгэлээр санхүүжигч боловсрол, эрүүл мэнд, соёлын байгууллагууд нь улсын төсвийн байгууллага болсон тул шинэчлэхээр төлөвлөж байгаа болно.	Аудитын үүлзалтаар утга найруулгад өөрчлөлт оруулах санал өгсөнийг хүлээн авч засварлалаа.	Санхүүгийн тайлангийн	Зөвлөмжийг хэвээр үлдээх
4	Ажил гүйлгээний анги	ЖДҮДС	Сумдын хөгжлийн дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сангаас зээл олгох эрх зүйн актгүй байгаа Иргэдийн нийтийн хурлаар хэлэлцүүлэн олгох байгаа нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх баталгаа мэдээллийг хангалтгүй байна.	Хууль зүй, санхүү, удирдлага алдаатай мэдээллээр хангагдах сөрөг үр дагавартай		Шинж чанарын хувьд материаллаг	УСНББОУС-35, УСНББОУС-20,	Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих тухай хуулийн 8 дугаар зүйл	Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой	Зөвлөмж	Сумдын жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих санд УИХ-ын гишүүний багцаас 2008-2010 онд хуваарилсан жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих зориулалтаар олгосон 10.0 сая төгрөгийн зээл, баг хөгжүүлэхээр орон нутгийн төсвөөс 2012 онд баг тус бүрт 2.0 сая төгрөг олгосон зээлүүд байна. Тус сангаас зээл олгохдоо хүүгээр "Сум хөгжүүлэх сангийн журам"-ыг [illegible]	Аудитын үүлзалтаар хүлээн зөвшөөрсөн тул шийдвэрийг хэвээр үлдээлээ	Нийцлийн аудитын	Зөвлөмжийг хэвээр үлдээх
5	Ажил гүйлгээний анги	Авлага	Зарим сумын Еренхий орлогын дансанд ээн холбогдогч нь тодорхойгүй 5 жилээс дээш насжилттай нийт 93.6 сая төгрөгийн авлага тайлагнагдсаар байгаа нь санхүүгийн тайлангийн аудитын ангилал, оршин байх баталгаа мэдээллийг хангалтгүй байна	Санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал алдагдах, удирдлагыг алдаатай мэдээллээр хангах сөрөг үр дагавартай	93,650,854.00	Шинж чанарын хувьд материаллаг	УСНББОУС-35, УСНББОУС-20,	6.4.8. төсвийг зохистой удирдах авлага, өр төлбөр үүсгээгүй байх	Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой	Зөвлөмж	Зээлийг барагдуулахаар шүүхийн байгууллагад хандаж болоод хариуцах ээн, түүнийг төлөөлөх хүн зээлэл байх шаардлагатай гадаг шилжүүлэхээр хүлээх ёсгүй	Аудитын үүлзалтаар хүлээн зөвшөөрсөн тул шийдвэрийг хэвээр үлдээлээ	Санхүүгийн тайлангийн	Зөвлөмжийг хэвээр үлдээх.
6	Ажил гүйлгээний анги	Авлага, бараа материал, өглөг, үндсэн хөрөнгө	Татан буугдсан аймгийн Нөөцийн газарт 0.02 сая төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн, 93.2 сая төгрөгийн бараа материал, 42.4 сая төгрөгийн авлага, 18.0 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 162.7 сая төгрөгийн өглөг бүртгэлтэй байгаа нь санхүүгийн тайлангийн аудитын эрх ба үүрэг, оршин байх баталгаа мэдээллийг хангалтгүй байна	Хууль зүй, санхүү, удирдлага алдаатай мэдээллээр хангагдах сөрөг үр дагавартай	303,123,412.00	Шинж чанарын хувьд материаллаг	УСНББОУС-35, УСНББОУС-20,	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.2, 78.1	Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой	Зөвлөмж	Аймгийн нөөцийн газрыг Хөдөө аж ахуй-хөгжлийн нэгдүгээр ОНӨХХК-д нийлүүлэхээр аймгийн ИТХ-ын шийдвэр гарсан. Хөдөө аж ахуй-хөгжлийн нэгдүгээр ОНӨХХК нь бие төлөөлөх байсан хөрөнгийг хүлээн авч данс бүртгэлд тусгасан. Хууль хяналтын байгууллагад шилжсэн хөрөнгө, өр, авлагын үлдэгдэл тайлагнагдсан	Аудитын үүлзалтаар хүлээн зөвшөөрсөн тул шийдвэрийг хэвээр үлдээлээ	Санхүүгийн тайлангийн	Зөвлөмжийг хэвээр үлдээх
7	Ажил гүйлгээний анги	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал	Жаргалант хүүхдийн асрамжийн 28.9 сая төгрөгийн бараа материал, 1,628.2 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө нэгтгэгдсэн байгаа нь санхүүгийн тайлангийн аудитын эрх ба үүрэг баталгаа мэдээллийг хангалтгүй байна.	Хууль зүй, санхүү, удирдлага алдаатай мэдээллээр хангагдах сөрөг үр дагавартай	1,657,132,235.00	Шинж чанарын хувьд материаллаг	УСНББОУС-35, УСНББОУС-20,	Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.4, 20.2.8, 20.2.9	Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой	Зөвлөмж	Жаргалант асрамж нь орон нутгийн төсвөөс санхүүжих үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллага байсан бөгөөд хөрөнгө нь орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй тул тайланд нэгтгэдэг болно	Аудитын үүлзалтаар хүлээн зөвшөөрсөн тул шийдвэрийг хэвээр үлдээлээ	Санхүүгийн тайлангийн	Зөвлөмжийг хэвээр үлдээх
8	Ажил гүйлгээний анги	Бараа материал	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжсэн төсөл арга хэмжээний үр дүнд бий болсон 2,474.0 сая төгрөгийн хүлэмж нь Хөдөө аж ахуй хөгжлийн нэгдүгээр болон Хүнс хөдөө аж ахуйн газарт давхар бүртгэлтэй байгаа нь санхүүгийн тайлангийн аудитын оршин байх баталгаа мэдээллийг хангалтгүй байна.	Хууль зүй, санхүү, удирдлага алдаатай мэдээллээр хангагдах сөрөг үр дагавартай	2,474,000,000.00	Материаллаг	УСНББОУС-35, УСНББОУС-20,	Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.4, 20.2.8, 20.2.10	Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой	Зөвлөмж	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Булган аймагт шилжих ирсэн 2474.0 сая төгрөгийн хүлэмжийг холбогдох шийдвэрийг үндэслэн Хөдөө аж ахуй-Хөгжлийн нэгдүгээр ОНӨХХК-д бүртгэж тайлагнасан. Хүнс хөдөө аж ахуйн газарт давхар бүртгэлтэй байгааг аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагч шийдэх эрх хэмжээний асуудал биш тул асуудлын бүртгэлээс хасах саналтай	Өгсөн хариу тайлбарыг шинжлэн судласан бөгөөд саналыг хүлээн авч асуудлын бүртгэлээс хасах, аудитын дүгнэлтээр болсон тайлан дээр УАГ-т уламжлах санал болон дараагийн аудитаар анхаарах асуудалд оруулахаар шийдвэрлэлээ	Санхүүгийн тайлангийн	Асуудлын бүртгэлээс хасах

9	Ажил гүйлгээний анги	Дотоод хяналт	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 24,133.1 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн, "Тохижилт үйлчилгээний анги"-ийн 2,621.4 сая төгрөгийн хөрөнгийн дүн санхүүгийн тайлангийн аудитаар баталгаажаагүй, нийт 26,754.5 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батлгаажк мэдэгдлийн хангалтгүй байна.	Хууль зүй, санхүү, удирдлага алдаатай мэдээллээр хангагдах сөрөг үр дагавартай	26,754,593,900.00	Материаллаг	УСНББОУС-35, УСНББОУС-20,	Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.10, 37 дугаар зүйлийн 37.1.1, 37.1.5, Засгийн газрын 2023 оны 444 дүгээр тогтоолоор батлагсан "Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын 3 дугаар зүйлийн 3.9.7	Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой	Аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын алдаа зөрчлийг бууруулахад анхаарч, үр дүнг сайжруулах талаар тодорхой арга хэмжээ авч ажиллах зөвлөмж хүргүүлэх.	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар илрүүлсэн 24,133.1 сая төгрөгийн зөрчлийг төсвийн захирагч бүрээр алдаа зөрчлийг ангилж мөнгөн дүнгээр ирүүлнэ үү. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн багцад харьяалагдах байгууллага аудитын ямар дүгнэлт авсан, аудитаар баталгаажсан эсэхээс үл хамааран тайланд нэгтгэх үүрэгтэй. Иймд "Тохижилт үйлчилгээний анги"-ийн баталгаажаагүй тайланг тайланд нэгтгэж авсан гэсэн агуулгатай байгаа тул найруулгыг засах.	Аудитын үнэлгээг эсгэн саналыг хүлээн авч утга найруулгыг зассан. ТЕЗ-ийн багцад харьяалагдах байгууллагуудын материаллаг алдааг аудитын тайлангийн хамт хүргүүлнэ.	Санхүүгийн тайлангийн	Зөвлөмжийг хэвээр үлдээх.
			Дүн		31,282,500,401.00								

Бэлтгэсэн:

Ахлах аудитор Г.Намчинсүрэн Огноо:

Анхан шатанд хянасан:
Менежер Ж.Энхсоёл Огноо:

Хоёр дахь шатанд хянасан:
Дарга, тэргүүлэх аудитор Д.Батцогт Огноо:

Танилцаж зөвшөөрсөн:

Засаг дарга Д.Пүрэв-Очир Огноо:

Санхүү, төрийн сангийн хэлтсийн дарга Б.Ариунболд Огноо:

Ерөнхий нягтлан бодогч О.Сайнзаяа Огноо: